

S e g é d l e t

Normagyűjtemény az éjszakai szórakozóhelyek egészségesebbé és biztonságosabbá tételéért

2011. November

IREFREA

European Institute of Studies
on Prevention
Rambla, 15 (2-3)
07003 Palma de Mallorca
Spain

www.irefrea.org

EZT A NORMAGYŰJTEMÉNY A CLUB HEALTH PROJEKT RÉSZEKÉNT HOZTÁK LÉTRE AZ EURÓPAI
BIZOTTSÁG TÁRSFINANSZÍROZÁSÁVAL.

www.club-health.eu

SEGÉDLET: Normagyűjtemény az éjszakai szórakozóhelyek egészségesebbé és biztonságosabbá tételéért

Készítette:
Mariàngels Duch, Amador Calafat és Montse Juan

@ IREFREA, 2012

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	5
1. A szórakozóhely jellemzői	12
1.2 A szórakozóhely belseje: fizikai jellemzők	16
1.3 A szórakozóhely belseje: társas jellemzők	20
1.4 Vendégek elosztása	23
2. SZEMÉLYZETI ÉS VEZETŐSÉGI TÉNYEZŐK	25
2.1 A vezetőség hozzáállása	25
2.2 A kiszolgáló személyzet	28
2.3 Beengedők és egyéb biztonsági személyzet	29
2.4 A szórakoztató személyzet: DJ-k és műsorvezetők	30
3. ITALAKCIÓK ÉS AZ ALKOHOLÁRUSÍTÁS SZABÁLYOZÁSA	31
3.1 Árképzés és nyitva tartás	31
3.2 Különleges akciók	32
Irodalomjegyzék	33

BEVEZETÉS

Az egészségesebb és biztonságosabb éjszakai élet biztosításához elengedhetetlen a kockázatok előfordulását segítő folyamatokba történő beavatkozás. Így különösen fontos ismerni és kiértékelni az azokat súlyosbító vagy csökkentő tényezőket és mechanizmusokat. Hathatós intézkedésekkel minimalizálhatók az egészségügyi és biztonsági kockázatok a szórakozóhelyeken, és egyúttal növelhető a vendégek jólléte. Azonban a megfelelő egészségi és biztonsági kritériumok bevezetése számos tényező és feltétel összehangolását követeli meg. Ennél fogva az európai-, tagállami- és helyi szintű intézmények, illetve a közszféra és a magánszektor közötti együttműködése elengedhetetlen.

Ez az útmutató a Club Health projekt (az Európai Bizottság által a 2008-2013-as Egészség Program keretén belül társfinanszírozva) részeként megalkotott normák elemzésének eredményeként jött létre az egészségesebb és biztonságosabb szórakozóhelyek megteremtésének céljából. Egyre inkább bizonyítást nyer, hogy az olcsó alkohol, az italakciók, a túlzásfolttság, a rossz szellőzés, illetve az engedékenység magas szintje mind hozzájárulnak a szórakozóhelyeken, valamint azok környékén kialakuló problémákhoz. A vendégek ittasságának mértéke szintén fontos tényező. Azonban a szórakozóhelyek vezetősége és személyzete változtathat a vendégek viselkedésén olyan, különböző intézkedések betartatásával, mint például: a hely megfelelő fizikai és szociális jellemzőinek biztosítása, felelősségteljes italfelhasználás, a túlzott alkoholfogyasztásra ösztönző italakciók kerülése, továbbá alkohollal kapcsolatos incidensek megfékezését célzó stratégiák létrehozása, például a rendőrség, az önkormányzat, a tömegközlekedési cégek, illetve az egészségügyi szolgálatok közötti párbeszéd és együttműködés elősegítésével.

Az itt bemutatásra kerülő anyagot útmutatónak szánjuk a szórakozóhelyek, üzletvezetők és rendezvényszervezők számára. Az éjszakai szórakoztatóipar számára a legfontosabb pontok a következők: korhatár alattiak alkohollal való kiszolgálásának megtagadása, felelőtlen italakciók beszüntetése, a vendégek és a személyzet biztonságának biztosítása, valamint a környéken élők nyugalmanak szavatolása a biztonság növelése által.

Ezt a kézikönyvet az engedélyek kiadásával és a rendeletek betartatásával foglalkozó szervezeteknek is ajánljuk. A szórakozóhelyeken és azok környékén esetlegesen bekövetkező egészségi és biztonsági problémákat semmi nem akadályozhatja meg, azonban számos óvintézkedéssel lehet az előfordulásuk valószínűségét csökkenteni.

Magyarázat

Az egészséges és biztonságos szórakozóhelyek megteremtését szolgáló intézkedések és kockázataik tanulmányozására eddig főleg Ausztráliában, Kanadában, az USA-ban és az Egyesült Királyságban került sor. A mi kutatásunk célja az volt, hogy kiderítsük, a tudományos szakirodalomban fontosnak beazonosított komponenseknek van-e megfelelője európai szinten. A módszerünk része volt a tudományos forrásból vett empirikus bizonyítékok megismertetése a szórakoztatóipari képviselőkkel, hogy kiderítsük a szakemberek véleményét; az egyéb érintett felek véleményét is begyűjtöttük az összehasonlítás kedvéért. A kutatás kifejezetten úgy lett megalkotva, hogy feltárja a lehetséges kulturális különbözőségeket.

Részvevők

A tanulmányban 14 európai országból (kis-, közepes- és nagyméretű települések – mind meghatározó éjszakai étellel) több mint 75-en vettek részt. 80%-uk az éjszakai szórakoztatóiparban tevékenykedik (legtöbbjük klubvezető vagy -tulajdonos, de ernyőszervezetek és rendezvényszervezők szintén részt vettek). A maradék 20% is az éjszakai étellel szorosan összefüggő területen dolgozik (pl.: egészségügyesek, döntéshozók, rendőrség).

Vizsgálati eszköz

A szakirodalom átfogó kutatása¹ folyt azon stratégiák beazonosításának érdekében, amelyek a legmegfelelőbb egészségi és biztonsági körülményeket, illetve a legjobb (vagy különösen ígéretes) gyakorlatot teremtik meg a szórakozóhelyeken. Ezen információkat felhasználva készült e normagyűjtemény, mely az alábbi három egységre, illetve további alegységekre lett osztva (ez elősegíti a kiválasztott komponens vizsgálatát és monitorozását):

1. A szórakozóhely jellemzői

1.2 A szórakozóhely belseje: fizikai jellemzők

1.3 A szórakozóhely belseje: társas jellemzők

1.4 Vendégek elosztása

2. SZEMÉLYZETI ÉS VEZETŐSÉGI TÉNYEZŐK

2.1 A vezetőség hozzáállása

2.2 A kiszolgáló személyzet

2.3 Beengedők és egyéb biztonsági személyzet

2.4 A szórakoztató személyzet: DJ-k és műsorvezetők

3. ITALAKCIÓK ÉS AZ ALKOHOLÁRUSÍTÁS SZABÁLYOZÁSA

3.1 Árképzés és nyitva tartás

3.2 Különleges akciók

A vizsgálati eszköz első oszlopa arra kérte a résztvevőket, hogy: 1) jelezzék, hogy alkalmazzák-e a kérdéses komponenst (attól függetlenül, hogy előírás-e vagy sem); 2) jelezzék, hogy van-e törvényi szabályozás; és 3) ha igen, ellenőrzik-e a betartását, és kik.

Ezután (a következő oszlopokban) a résztvevőket arra kértük, hogy: i) értékeljék az intézkedés bevezetésének egyszerűségét; ii) értékeljék az intézkedés bevezetésének és alkalmazásának költségeit; iii) értékeljék a hatásosságát; iv) elfogadottságát (azaz érint-e érzékeny területet az adott kultúrában?); és végül, v) értékelje a fontosságát, mint jelentős elem a stratégia egészében (1=legfontosabb, 5=legkevésbé fontos).

¹ Calafat, A., Juan, M., Duch, M.A. (2009) Preventive interventions in nightlife: a review. *Adicciones*, 21 (4), 387-414 és Hughes K, Quigg Z, Eckley L, Bellis M, Jones L, Calafat A, Kosir M, van Hasselt N. (2010) Environmental factors in drinking venues and alcohol-related harm: the evidence base for European intervention. *Addiction*, 106, Supplement 1:37-46.

A kiértékelés

A kifejlesztett protokoll segítségével a kutatók be tudják mutatni mind a projektet, mind a kapcsolódó segédeszközöket a lehetséges résztvevőknek. A protokoll lehetővé teszi az egységes adatgyűjtést is. Az útmutató segít kapcsolatba lépni az ernyőszervezetekkel, nagy forgalmú klubok vezetőivel és tulajdonosaival, ami által a nézőpontok széles skálája ismerhető meg. A témában érintett más szakemberek (pl.: döntéshozók, egészségügyesek, stb.) véleménye szintén ki lett kérve az összehasonlítás kedvéért.

A szabályozások sokfélesége, valamint az érintett szervezetek és hivatalok száma nagymértékű eltérést mutat az európai országok között (néha még egy-egy országon belül is), ahogy az engedélyezéssel kapcsolatos követelmények is eltéréseket mutatnak. Ez eléggé megnehezíti a szabályozások és betartatásuk országok közötti összehasonlítását. Szintén nehezítette a kérdőívek kitöltését és elemzését a válaszadók a témában való jártasságának hiánya, a szakszavakban, illetve a kérdőívben hivatkozott rendelkezésekben. Ezekben néhány esetben helyi kutatók által elkészített kvalitatív interjúkkal segítettünk.

Értékelés komponensek

A könnyebb érthetőség, illetve a különböző komponensek fontosságának érzékeltetésére az alábbi osztályozást vezettük be:

Fontos komponens

Ezek a komponensek mind tudományosan (szakirodalom) mind gyakorlatban (éjszakai szórakoztatóipar képviselőinek tapasztalatai alapján) megalapozottak, illetve további, a témában érintett szakemberek által is igazoltak. Narancs színnel jelöli a segédlet.

Ajánlott komponens

Ezek a komponensek nem rendelkeznek elegendő tudományos támogatottsággal, azonban a gyakorlatban igazoltan beváltak. Kékkel jelöli a segédlet.

Csak különleges esetekben

Ezek a komponensek nincsenek alátámasztva se tudományosan, se a gyakorlatban (vagy csak elmentmondásos eredményekkel), illetve nem biztos, hogy minden szórakozóhelyre vonatkozik, azonban bizonyos esetekben megfontolandóak. Lilával jelöli a segédlet.

A szakirodalomból vett bizonyítékok rangsorolása: *** ha következetes volt; * ha gyenge volt, vagy „?” ha elmentmondásos → nem létező. A szórakoztatóipar képviselőitől származó gyakorlati tapasztalatok szintén rangsorolva lettek (legfontosabbtól (1) a legkevésbé fontosig (5)).

Eredmények

Fontos megemlíteni, hogy a felmérés eredményei szerint az iparági képviselők nagyon is tudatában vannak a szakirodalom által fontosnak tartott komponenseknek, és ennek megfelelően tartják magukat az előírásokhoz. A kutatáshoz kapcsolódó egyik hipotézis az volt, hogy eltéréseket fogunk találni a befogadás mértékében az országok különböző mértékű kulturális érzékenysége miatt; azonban nem tapasztaltunk különösebb eltérést a fontos komponensek tekintetében.

A legtöbb iparági képviselő betartotta a szabályokat, de kételkedett a további szabályozás szükségességében. Az iparági képviselők – a szórakozóhelyeket illetően - az „ajánlásokat” részesítették előnyben a „szabályokkal” szemben. Továbbá, néhányuk – akik betartották az ajánlásokat, de nem szeretnék, ha azok szabályokká válnának – a megfelelést egyfajta „extraként” értékelték, amivel kitűnhetnek a konkurenciából. Más szóval a minőség egy marketing stratégiába illeszthető „plusz”. Az iparági képviselők szerint a további szabályozás csak további akadályokat jelentene a mindennapi ügymenetben – megnövekedett papírmunkát és költségeket. Azonban a közösségi szintű együttműködések a kereskedőkkel és már partnerekkel hatásosnak bizonyultak a bosszúságok és bűnözés csökkentésében, a bevételek növelésében, illetve a környék általános vonzerejének növelésében.

A szabályozás előnyben részesítése az ajánlásokkal szemben inkább a kelet-európai országokban volt megfigyelhető. Ez lehetséges, hogy a nem szabálykövetően működő (és ezáltal etikátlanul előnyre szert tevő) szórakozóhelyek létezésével függ össze – ahogy azt néhány válaszadó kifejtette. Néhány esetben ezek a szórakozóhelyek nem erre a célra kialakított lakásokban vagy épületekben működnek, így megszegve az egészségügyi és biztonsági szabályokat.

A személyzet és a vezetés részvétele fontos az egészséges és biztonságos szórakozóhely megteremtésében. A résztvevők által alkalmazott gyakorlatok előfordulási százaléka nagyon magas volt, és legtöbbet fontosnak értékelték. Azonban a személyzet képzésével és a vezetőségi tényezőkkel kapcsolatos válaszok nagy eltérést mutattak a különböző országok között, de még szórakozóhelyek szerint is. A válaszok közötti eltérések és ellentmondások az olyan területeken, mint „szabályozás és végrehajtás”, „alkalmazás egyszerűsége (vagy bonyolultsága)”, illetve „hatásosság és költségesség” az eltérő megközelítéseket jelenti (a szórakozóhely vezetőségétől függően). Az iparági képviselők egyetértettek a felelősségteljes italárúsítás és a személyzet képzésének fontosságában, de nem szeretnék, ha ez követelmény lenne az engedély kiadásához. A tény, miszerint a képzést a legtöbb esetben a szórakozóhelyek maguk oldják meg (mindenfajta külső felügyelet nélkül) és hogy ezt nem tartották fontosnak, arra utalhat, hogy a képzések a felelősségteljes kiszolgálás mellett (vagy helyett) egyéb kiszolgálási stratégiákról szólnak. Ugyanez a helyzet (azaz a nem megfelelő képzés) megfigyelhető a beengedőknél és a biztonsági személyzetnél is.

A vezetés és a személyzet megfelelő készségekkel és ismeretekkel kell rendelkezzen az esetlegesen előforduló események kezelésére. A képzésben kívánatos lenne részt vennie a vezetés és tulajdonosok, illetve rendezvényszervezők mellett a felszolgáló személyzetnek (pultosok, pohárszedők, ruhatárosok és a mellékhelyiségek személyzete), a beengedőknek, a biztonsági személyzetnek, a DJ-knek és az egyéb szórakoztatóknak (pl.: modellek, animátorok). A szórakozóhely teljes személyzetének átfogó képzése segít a munka összehangolásában, illetve az „alacsony kockázatú környezet” kialakításában. Ez a „személyzeti képzési ségdet szórakozóhelyek számára” a Club Health projekt részeként lett kifejlesztve.

Gyakran fordult elő nagyfokú eltérés a válaszok között az „árazás és hozzáférés” témakörben (pl.: a nyitvatartási idő vagy az italárúsító helyek térbeli eloszlása). Míg néhány válaszadó tisztában volt az „árazás és hozzáférés” kockázatelkerülésben játszott fontos szerepével, a megkérdezettek olyan módon válaszoltak a kérdésre, ami a kérdést magát értelmetlenné tette; ezért a kérdés nem tekinthető mérvadónak. Továbbá a legtöbb esetben a szórakozóhely árazási stratégiájára vonatkozó válaszok arra engedtek következtetni, hogy a szórakozóhely ezen stratégiája az italforgalmazó által felállított követelményekhez igazodik, ami nem biztos, hogy magába foglalja az alkoholos italok drágítását és az üdítőitalok árának csökkentését (ami egy kiváló eljárás az alkoholfogyasztással kapcsolatos ártalmak csökkentésére és megelőzésére).

Következtetés

Ez egy olyan előremutató tanulmány, ami európai szinten veti össze a tudományos eredményeket a gyakorlati tapasztalattal. Európa 14 tagállamában kerültek megvizsgálásra az egészségesebb és biztonságosabb éjszakai élet kialakítására bevezetett normák. Az eredmények azt jelzik, hogy az éjszakai szórakoztatóipar legtöbb képviselője tisztában van a megfogalmazott problémákkal, és készek tenni ellenük. Ez a trend nem mutatott eltérést az egyes országok között. Azonban csak kevés ország vezetett be szabályozást a tanulmányban szereplő fontos komponensekre.

A legtöbb szórakoztatóipari képviselő betartja a márlétező szabályokat, de félnek a megnövekedő költségektől és papírmunkától, amit a további szabályozások bevezetése eredményezne. Ahogy azt korábban említettük, néhány szórakozóhely vendégcsalogató vonzerőként tekint a szabályok betartására a szórakozóhely reklámozásakor, azonban az is megfigyelhető, hogy bizonyos esetekben a „sportszerűtlen konkurencia” miatt ez a stratégia hatástalan.

Ez azt a kérdést veti fel, hogy hogyan lehet az egyes komponenseket és a gyakorlatokat következetesen garantálni, ha ezek csak a szórakozóhelyek szintjén (és csak a szórakozóhelyek által) vannak szabályozva. A felsőbb szintű szabályozásokat bevezető országokban tapasztaltak az mutatják, hogy a megfelelő normák kikényszerítéséhez az engedélyező szervezetnek a szórakozóhelyektől meg kell követelnie a képzések és stratégiák alkalmazását bizonyító iratokat az engedélyük kiállításához.

A normák olyan, általánosan elfogadott elvek vagy szabályok, amik a szakmai tudást őrzik. A vizsgálatunk azt mutatja, hogy a legtöbb esetben a tudományos tények és a gyakorlati tapasztalatok megfelelnek egymásnak a fontos komponensek tekintetében. Azonban a szakirodalomból az is kiderül, hogy az önkéntesen bevezetett szabályok - hacsak nincsenek eleve megkövetelve vagy betartatva – nem túl hatásosak. Ennél fogva bizonyos, a szakirodalom és az éjszakai szórakoztatóipar képviselői által kiemelt fontos komponensek szabályozása és betartatása elengedhetetlen a különböző gyakorlatok egységesítéséhez, ami végeredményben az egészségesebb és biztonságosabb szórakozóhelyek kialakítását eredményezheti.

Köszönetnyilvánítás:

Először is szeretnénk köszönetet mondani az összes érintettnek, aki részt vett a projektben. Köszönjük a kérdőívek kitöltésére fordított idejüket és energiájukat. Részvételük nélkül ez a tanulmány bizonyosan nem jöhetett volna létre.

Külön köszönet illeti Karen Hughest és Mark Bellist (LJMU), Johanna Gripenberg Abdont (STAD), Alexander Hirschfieldet és Andrew Newtont (University of Huddersfield), Luca Fornarit (Ala Milano Onlus) és Giovanni Aresit (Università Cattolica del Sacro Cuore) a részvételükért, javaslataikért, illetve a megosztott szakértelmükért.

És végül de nem utolsósorban szeretnénk megköszönni Matej Kosirnak (UTRIP Institute), a projekt koordinátorának, és minden Club Health projekt partnernek² hogy segítették az adatok begyűjtését, illetve normagyűjteményünk terjesztését az éjszakai szórakoztatóiparban. Részvételük nélkül ez a kutatás bizonyosan nem jöhetett volna létre.

IREFREA

2011. November

² UTRIP Institute (Szlovénia), LJMU (Egyesült Királyság), IREFREA (Spanyolország és Portugália), CePT (Luxemburg), Hogeschool Gent (Belgium), SANANIM (Cseh Köztársaság), ACC (Egyesült Királyság), Tibiscus (Románia), ISG (Austria), HSE (Írország), Azienda ULSS (Olaszország), City of London LDPF (Egyesült Királyság), IDEC (Görögország), Kék Pont (Magyarország), MEKKA (Magyarország), ConRua-A (Portugália) and PROTASI (Görögország)

A táblázat szerkezete és a használt szakkifejezések

A komponens osztályozása		Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlat
Bizonyíték + Stakeholder sorrend		Adatok a Club Health tanulmányból, valamint további kiegészítő információk	Intézkedések (nem kiértékelték is), melyek hasznosak lehetnek ezen a területen
FONTOS KOMPONENS	Tudományosan és gyakorlatban is alátámasztva		
AJÁNLOTT KOMPONENS	Tudományosan nem igazoltak, de gyakorlatban beváltak		
CSAK KÜLÖNLEGES ESETEKBEN	Se tudományosan, se gyakorlatban nem igazolt; vagy nem minden szórakozóhelyre értelmezhető		
Bizonyíték		Értékelés	
Korábbi kutatás szakirodalma		A válaszolók százalékos megoszlása:	Nagyon vagy inkább fontos
Következetes	***		Semleges
Közepes	**		Nem vagy alig fontos
Gyenge	*		
Ellentmondásos vagy nem létező	?		

1. A szórakozóhely jellemzői

1.1 Beléptetés és biztonsági ellenőrzés

A két fő cél itt a korhatárt be nem töltöttek belépésének megakadályozása, illetve a bűnmegelőzés. Bizonyos eljárások betartása szükséges az egészség és biztonság garantálásához, mint például: személyi igazolvány bemutatása az életkor ellenőrzésére; a drogok, fegyverek, illetve kötekedő emberek bejutásának megelőzése; a házirend ismertetése; a túlszűfoltosság megakadályozása; valamint a helyiség előtt gyülekező emberek szemmel tartása az esetleges összetűzések elkerülése érdekében.

Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok						
<p>Életkor ellenőrzése</p> <p>Leírás: Életkor ellenőrzése a korhatárt be nem töltöttek kiszűrésének érdekében.</p>	<p>Életkor ellenőrzéssel megelőzhető a kiskorúak alkohollal történő kiszolgálása. Habár az iparági képviselők 86%-a tartotta ezt az egyik legfontosabb komponensnek (és gondolta „könnyen kivitelezhetőnek”, illetve „alacsony költségűnek”), valamint a korhatár minden vizsgált országban törvényileg van rögzítve, csak 64%-uk alkalmazza ezt a gyakorlatban. A leggyakoribb kifogás az ellenőrzés elmaradására az volt, hogy a célközönség eleve a jóval magasabb életkorú személyek közül kerül ki. Szinte mindenki elismerte, hogy a nők életkorát nehezebb meghatározni a személyi bemutatása nélkül.</p> <p>A személyzet minden tagjának részt kell vennie azon fiatalok beazonosításában, akik esetleg nem akadtak fent az ellenőrzésen a bejáratnál³.</p> <p>Néhány szórakozóhelyen elektronikus rendszer lett kiépítve. A belépéshez a vendégek felmutatják a személyijüket, amit a rendszer beolvas, hogy ellenőrizze a személyazonosságot⁴.</p>	<p>Közösségi alkoholmegelőzési program (a STAD projekt része) http://www.fhi.se/en/Highlights/Responsible-Beverage-Service/</p> <p>Az Egyesült Királyságban léteznek a szeszipar által létrehozott kezdeményezések (pl.: „Challenge 21”, „Challenge 25” és ‘PASS’). Azonban ezek hatásossága még nem került felmérésre.</p>						
Bizonyíték	Értékelés							
***	<table border="1"> <tr> <td>Nagyon / eléggé fontos</td> <td>85.7%</td> </tr> <tr> <td>Közepesen fontos</td> <td>8.6%</td> </tr> <tr> <td>Nem / alig fontos</td> <td>5.7%</td> </tr> </table>	Nagyon / eléggé fontos	85.7%	Közepesen fontos	8.6%	Nem / alig fontos	5.7%	
Nagyon / eléggé fontos	85.7%							
Közepesen fontos	8.6%							
Nem / alig fontos	5.7%							
<p>Vendégszám korlátozása</p> <p>Leírás: A megengedett vendégszám túllépésének (így a túlszűfoltosság) elkerülése.</p> <p>Bizonyos időpont után a beengedés megtagadása.</p> <p>A kötekedő emberek beengedésének megtagadása.</p>	<p>Habár a maximális vendégszámot a szabályozó hatóság határozza meg, és a szórakozóhely is ennek megfelelően kerül berendezésre, valamint a válaszadók 70%-a tartotta ezt fontosnak, csak 68,4%-uk veszi ezt figyelembe a gyakorlatban. Legtöbbjük (69%) szerint a vendégszám ellenőrzés bevezetése körülményes⁵.</p> <p>Az erőszakos viselkedést számos tanulmány összefüggésbe hozta a túlszűfoltossággal, ezért elengedhetetlen egy megbízható módszer bevezetése a vendégszám ellenőrzésére az adott szórakozóhelyen.</p> <p>A túlszűfoltosság elkerüléséhez használható eszközök: elektromos számlálók, „klikkerek” és pénztárgépek, valamint kifinomult elektronikus rendszerek, melyek az életkort is ellenőrizni tudják a vendég korábban megadott adatai alapján.</p>	<p>A Best Bar None sémát az Egyesült Királyság 67 településén alkalmazzák a jó gyakorlat elősegítésére. A hatásossága még nem lett kiértékelve.</p> <p>http://www.bnuk.com/what-is-best-bar-none</p>						
Bizonyíték	Értékelés							
**	<table border="1"> <tr> <td>Nagyon / eléggé fontos</td> <td>71.0%</td> </tr> <tr> <td>Közepesen fontos</td> <td>18.8%</td> </tr> <tr> <td>Nem / alig fontos</td> <td>10.2%</td> </tr> </table>	Nagyon / eléggé fontos	71.0%	Közepesen fontos	18.8%	Nem / alig fontos	10.2%	
Nagyon / eléggé fontos	71.0%							
Közepesen fontos	18.8%							
Nem / alig fontos	10.2%							

³ Egy svéd tanulmány rámutatott, hogy ahol a beengedő személyzet nem végez életkor ellenőrzést, a felszolgálók inkább a beengedőkbe vetett bizalom miatt már nem ellenőrzik a fiataloknál kifizető vendégeket. (Wallin & Andreasson 2004)

⁴ Ezen rendszerek megakadályozzák a fiatalok beengedését, számon tartják a benntartózkodók számát, illetve csökkentik a rendbontás

esélyét, mivel a vendégek könnyen beazonosíthatók és kizárhatók a szórakozóhelyről. Azonban az USA-ban végzett kutatások szerint míg az Elektronikus Életkorellenőrzés (EAV) tökéletesíthető az életkorellenőrzés pontosságát, az ellenőrzések gyakoriságát nem növeli (Krevor et al. 2003)

⁵ Ez a nehézség azonban nem tűnik problémának a megfelelő személyzet/vendégszám arány megteremtésénél (lásd: „a sorban állás elkerülése a mellékhelyiségeknél és a bárpultnál”)

Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok						
<p>Ittasság és droghasználat ellenőrzése</p> <p>Leírás: Az ittas vendégek beengedésének megtagadásáért. A droghasználat és -árusítás megelőzése a szórakozóhelyen és annak környékén.</p>	<p>Az ittas emberek jóval hajlamosabbak a rendbontó viselkedésre. Egy megfelelően kiképzett beengedő személyzet különösen hatékonyan tudja kiszűrni az ittas és/vagy drog hatása alatt álló vendégeket, ezzel megakadályozva a drogterjesztést és az ezzel kapcsolatos problémákat. Ez az eljárás egy egyértelmű üzenet is, hogy a szórakozóhely nem tűri az törvényszegő vagy rendbontó viselkedési formákat.</p> <p>Habár az iparági képviselők 74,1%-a mondta, hogy végeznek ittasság és droghasználat ellenőrzést, 90,9%-uk szerint ez nem megfelelően történik. Azaz hiába jól képzett a beengedő személyzet, a vendégek befolyásoltságának mértékét nehéz megállapítani.</p>	<p>A Közösségi alkoholmegelőzési program (a STAD projekt része) http://www.fhi.se/en/Highlights/Responsible-Beverage-Service/</p> <p>A brit sör- és kocsmaszervezet (BBPA) incidenskezelési útmutatója: www.beerandpub.com/documents/publications/industry/Drugs_and_Pubs.pdf</p>						
Bizonyíték	Értékelés							
**	<table border="1"> <tr> <td>Nagyon / eléggé fontos</td> <td>85.7%</td> </tr> <tr> <td>Közepesen fontos</td> <td>10.0%</td> </tr> <tr> <td>Nem / alig fontos</td> <td>4.3%</td> </tr> </table>	Nagyon / eléggé fontos	85.7%	Közepesen fontos	10.0%	Nem / alig fontos	4.3%	
Nagyon / eléggé fontos	85.7%							
Közepesen fontos	10.0%							
Nem / alig fontos	4.3%							
<p>A házirend jól látható kihelyezése</p> <p>Leírás: A vendégeket előre kell tájékoztatni a házirendről (korhatár, ittas emberek nem kiszolgálása, elvárt öltözk, stb.) A kihelyezett házirend megelőzi a sort kivárá, de végül mégse beengedett emberek frusztrációját.</p>	<p>Habár a házirend jól látható kihelyezése nem megkövetelt a legtöbb vizsgált településen, a szórakozóhelyek többsége ezt mégis megteszi. Az iparági képviselők 78,9%-a alkalmazza ezt a gyakorlatot (mert könnyen kivitelezhető, olcsó és nagyon hatásos).</p> <p>A házirenddel és egyéb szűrési eljárásokkal behatárolható a célközönség, és kiszűrhető a nem odavaló személyek⁶.</p>	<p>National Pubwatch Good Practice Guide http://www.nationalpubwatch.org.uk/index.php</p>						
Bizonyíték	Értékelés							
**	<table border="1"> <tr> <td>Nagyon / eléggé fontos</td> <td>52.9%</td> </tr> <tr> <td>Közepesen fontos</td> <td>27.9%</td> </tr> <tr> <td>Nem / alig fontos</td> <td>19.2%</td> </tr> </table>	Nagyon / eléggé fontos	52.9%	Közepesen fontos	27.9%	Nem / alig fontos	19.2%	
Nagyon / eléggé fontos	52.9%							
Közepesen fontos	27.9%							
Nem / alig fontos	19.2%							
<p>Komponensek</p> <p>Biztonsági kamera Biztonsági kamerák elhelyezése növeli a vendégek biztonságérzetét.</p>	<p>Club Health eredmények és egyéb megjegyzések</p> <p>A biztonsági kamerák kiváló elrettentő erővel bírnak. Különösen hasznos a bejáratot, illetve az eldugott részeket bekamerázni, amivel megelőzhető mind a drogárusítás mind az agresszív viselkedés. A megkérdezett iparági képviselők 70,7%-a használ biztonsági kamerákat.</p> <p>A szakirodalom szerint, míg egyesek a felelősségvállalást látják a biztonsági kamerákban, mások a személyiségi jogok megsértését. A felmérésünkben résztvevő iparági képviselők csupán 14,5%-a tartotta különösen aggályos és kevésbé elfogadható elemnek (a többi érintett 18%-a gondolta ugyanígy).</p>	<p>Idevágó gyakorlatok</p> <p>Biztonságtechnikai Ipari Felügyelet (SIA) programjai elérhetők az Egyesült Királyságban a biztonsági kamerák üzemeltetői részére a legfrissebb Brit Normák (BS) szerinti üzemeltetés elsajátításához.</p>						
Bizonyíték	Értékelés							
*	<table border="1"> <tr> <td>Nagyon / eléggé fontos</td> <td>52.4%</td> </tr> <tr> <td>Közepesen fontos</td> <td>27.0%</td> </tr> <tr> <td>Nem / alig fontos</td> <td>20.6%</td> </tr> </table>	Nagyon / eléggé fontos	52.4%	Közepesen fontos	27.0%	Nem / alig fontos	20.6%	
Nagyon / eléggé fontos	52.4%							
Közepesen fontos	27.0%							
Nem / alig fontos	20.6%							

6 A kutatások azt mutatják, hogy az összetett szempontrendszer (pl.: elvárt öltözet, branding és attitűd) alapján a beengedők (a klub vezetősége, a rendezvényszervezők, a pr-es kollégák és az utcai rendezvényvezetők közreműködésével) képesek beazonosítani a rendbontó vendégeket megfelelő személyeket (Measham és Hadfield, 2009).

FONTOS KOMPONENS

ALÁNYLÓTT KOMPONENS

SEGÉDLET: Normagyűjtemény az éjszakai szórakozóhelyek egészségesebbé és biztonságosabbá tételéért

Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok									
<p>Sorban álló emberek szemmel tartása</p> <p>Leírás: Az emberek tájékoztatására a várakozási időről, illetve a tolokodás megakadályozására.</p>	<p>Azon beengedők, akik foglalkoznak a vendégek kényelmével, növelik a saját tiszteletüket, csökkentik a frusztrációt, illetve lehetővé teszik, hogy a személyzet értékelje a vendégek megjelenését. A megkérdezett iparági képviselők mintegy 65%-a alkalmazza ezt a gyakorlatot, mivel az csak elhanyagolható extra költséggel jár, de növeli a biztonságot. Azonban mégse tekinthető fontos elemnek.</p> <p>Egy mostani kutatás szerint a sorban állás reklámfogásként is használható (a szórakozóhely látogatottságának és presztízsének jeleként). Néhány esetben a beengedőknek egyenesen előírták a sor képzését⁷.</p>	<p>Biztonságtechnikai Ipari Felügyelet (SIA) programjai elérhetők az Egyesült Királyságban a beengedők és a biztonsági őrök képzéséhez.</p>									
Bizonyíték	Értékelés										
*	<table border="1"> <tr> <td>Nagyon / eléggé fontos</td> <td>35.8%</td> </tr> <tr> <td>Közepesen fontos</td> <td>34.3%</td> </tr> <tr> <td>Nem / alig fontos</td> <td>29.9%</td> </tr> </table>	Nagyon / eléggé fontos	35.8%	Közepesen fontos	34.3%	Nem / alig fontos	29.9%				
Nagyon / eléggé fontos	35.8%										
Közepesen fontos	34.3%										
Nem / alig fontos	29.9%										
<p>A szórakozóhely környékén gyülekező emberek szemmel tartása</p> <p>Leírás: A lehetséges problémák felmérésére.</p>	<p>A parkolók és a közvetlen környezet ellenőrzése fontos a droghasználat és -terjesztés felismeréséhez, illetve a kockázatot jelentő vendégek kiszűréséhez.</p> <p>A tanulmányban résztvevő iparági képviselők 63,8%-a szemmel tartja a szórakozóhely körül gyülekező személyeket. Mivel könnyedén és viszonylag olcsón bevezethető eljárásról van szó, így felmerülhet, hogy nem alkalmaznak erre megfelelő protokollt, illetve nem alakítanak ki együttműködést a rendőrséggel és más érintett szervekkel.</p>	<p>Biztonságtechnikai Ipari Felügyelet (SIA) programjai elérhetők az Egyesült Királyságban a beengedők és a biztonsági őrök képzéséhez.</p>									
Bizonyíték	Értékelés										
*	<table border="1"> <tr> <td>Nagyon / eléggé fontos</td> <td>1</td> <td>33.9%</td> </tr> <tr> <td>Közepesen fontos</td> <td>2</td> <td>36.9%</td> </tr> <tr> <td>Nem / alig fontos</td> <td>3</td> <td>29.2%</td> </tr> </table>	Nagyon / eléggé fontos	1	33.9%	Közepesen fontos	2	36.9%	Nem / alig fontos	3	29.2%	
Nagyon / eléggé fontos	1	33.9%									
Közepesen fontos	2	36.9%									
Nem / alig fontos	3	29.2%									
<p>Belépődíj</p> <p>Leírás: A belépődíjjal megakadályozható a vendégek - szórakozóhelyek közötti - túrája.</p>	<p>A belépődíj elsősorban marketing célokat szolgál, és eltéréseket mutat a hét napjai, a szórakozóhelyek típusa és mérete szerint; továbbá országról országra is különböző mértéket mutat. A legtöbb megkérdezett nem tekintett rá prevenció eszközként, habár 63,8%-uk alkalmazta azt.</p> <p>A szórakozóhelyek közötti túrázás különösen zárórakor kerülendő, mert az ittasság mértéke ilyenkor magasabb⁸.</p>										
Bizonyíték	Értékelés										
*	<table border="1"> <tr> <td>Nagyon / eléggé fontos</td> <td>65.6%</td> </tr> <tr> <td>Közepesen fontos</td> <td>9.4%</td> </tr> <tr> <td>Nem / alig fontos</td> <td>25.0%</td> </tr> </table>	Nagyon / eléggé fontos	65.6%	Közepesen fontos	9.4%	Nem / alig fontos	25.0%				
Nagyon / eléggé fontos	65.6%										
Közepesen fontos	9.4%										
Nem / alig fontos	25.0%										

⁷ Lásd Meesham és Hadfield 2009

⁸ Lásd Lang és Rumbold 1997.

Komponensek		Club Health eredmények és egyéb megjegyzések		Idevágó gyakorlatok
KÜLÖNLEGES ESETEK BEN	Fegyver ellenőrzés Leírás: A fegyvert viselő személyek kiszűrésért, illetve az esetleges összetűzések elfajulásának megelőzéséért.	Minden szórakozóhelynek rendelkeznie kell egy módszerrel a fegyverbevitel megakadályozására, valamint szükség esetén a rendőri beavatkozás igénylésére. Habár nincs egységesítve a gyakorlat, az iparági képviselők 47,4%-a jelezte, hogy ellenőrzik a fegyverviselést. Néhány esetben az ellenőrzés függ a zeneirányzattól, és csak bizonyos estéken alkalmazzák (pl.: hiphop estéken). Az ellenőrzést alkalmazók összesen 10,8%-a tartotta az eljárást aggályosnak (alacsony elfogadottság), míg az azt nem alkalmazók között ez az arány magasabb (26,2%). Néhány válaszadó szerint az ellenőrzés növeli a szórakozók általános biztonságérzetét.		Portugáliában egy új szabályozás megköveteli a fémdektorok használatát a diszkók és éjszakai mulatók bejáratánál.
	Bizonyíték	Értékelés		
	*	Nagyon / eléggé fontos	69.3%	
		Közepesen fontos	13.8%	
		Nem / alig fontos	16.9%	
	Különleges megkülönböztetés használatának kerülése Leírás: A (pozitív) diszkrimináció elkerülése végett.	Némely tanulmány szerint a vendégek közötti különbségek hangsúlyozása kerülendő, mert a kedvezményben nem részesülő vendégek hátrányban érezhetik magukat, és csökkenhet a személyzettel való együttműködésük ⁹ . Különleges megkülönböztetést a válaszadó iparági képviselők 65,5%-a használ marketing eszközként a célközönség összeválogatására, és a konfliktusok elkerülésére.		
	Bizonyíték	Értékelés		
	*	Nagyon / eléggé fontos	33.3%	
		Közepesen fontos	20.0%	
		Nem / alig fontos	46.7%	

9 Lásd Graham 1999.

1. A szórakozóhely jellemzői

1.2 A szórakozóhely belseje: fizikai jellemzők

A szórakozóhely kialakításánál és berendezésénél figyelni kell a torlódást elősegítő szűk terek eltüntetésére, illetve a megfelelő füst- és hőelvezetésre. Továbbá ügyelni kell a szórakozóhely folyamatos tisztán tartására, hogy megelőzzük a baleseteket valamint az alkalmi fegyverek elérhetőségét (pl.: törött üvegek).

Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok
<p>Hőmérséklet és szellőzés</p> <p>Leírás: A megfelelő szellőzéssel elkerülhető a túlhevülés és a füstös levegő.</p>	<p>A legtöbb vizsgált országban vagy van kialakított dohányzó helyiség, vagy tiltott a dohányzás a szórakozóhelyeken. A túlhevült és párás környezet ingerlékennyé és agresszióra hajlamossá teszi ez embert¹⁰.</p> <p>Habár a hőszabályzó- és légcserélőrendszer működtetése költséges lehet, az iparági képviselők 77,9%-a jelezte, hogy üzemeltetnek ilyen rendszert, mert különösen hatékony, és fontos elem az egészséges és biztonságos környezet biztosítására a szórakozóhelyen.</p>	<p>A 'Safer Bars. Assessing and reducing risks of violence' című kiadvány tartalmaz egy kérdőívet a szórakozóhelyek kialakításának és komfortjának, valamint a vendégek biztonságának felmérésére, és annak javítására.</p> <p>http://www.camh.net/Publications/CAMH_Publications/safer_bars_program.html</p>
Bizonyíték	Értékelés	
***	<p>Nagyon / eléggé fontos 73.1%</p> <p>Közepesen fontos 20.9%</p> <p>Nem / alig fontos 6.0%</p>	
<p>Kiömlött ital, törött üvegek, stb. feltakarítása</p> <p>Leírás: A nedves és/vagy üvegszilánkos padló feltakarításával elkerülhetők a balesetek és egyéb veszélyek.</p>	<p>A kiömlött italok feltakarítása rendszeres a vizsgált szórakozóhelyeken az elesésekből és üvegszilánkok okozta vágásokból fakadó sérülések elkerülése érdekében.</p> <p>Az iparági képviselők 96,4%-a jelezte, hogy ezt rendszeresen megteszik. Mintegy 88%-uk tartotta ezt fontos komponensnek a vendégek egészsége és biztonsága érdekében.</p> <p>Az üvegmentes környezet több odafigyelést igényel, mert a műanyagpoharakat könnyebben eldobálják a vendégek¹¹, ami növeli a padló csúszósságát és piszkosságát; ami bosszúsághoz – és ezen keresztül esetleges erőszakhoz – vezethet.</p>	<p>Best Bar None díjjal jelenleg az Egyesült Királyság 67 településén ösztönzik a jó gyakorlatot. Az eredményesség még nem ismert.</p> <p>http://www.bbnuk.com/what-is-best-bar-none</p>
Bizonyíték	Értékelés	
**	<p>Nagyon / eléggé fontos 88.4%</p> <p>Közepesen fontos 8.7%</p> <p>Nem / alig fontos 2.9%</p>	
<p>Üres poharak és üvegek begyűjtése</p> <p>Leírás: Pohárszedő alkalmazásával megelőzhető az üres üvegek és poharak felhalmozódása.</p>	<p>Az üres üvegek és poharak rendszertelen begyűjtése az alkalmi fegyverek felhalmozódását, és az ebből eredő sérüléseket eredményezheti.</p> <p>Az iparági képviselők 94,4%-a állította, hogy rendszeresen begyűjtetik az üres üvegeket és poharakat a lehetséges sérülések elkerülése végett. Közel 70%-uk ezt fontos komponensnek tartotta a megfelelő egészségi és biztonsági normák biztosításához.</p>	<p>A 'Safer Bars. Assessing and reducing risks of violence' című kiadvány tartalmaz egy kérdőívet a szórakozóhelyek kialakításának és komfortjának, valamint a vendégek biztonságának felmérésére, és annak javítására. http://www.camh.net/Publications/CAMH_Publications/safer_bars_program.htm</p>
Bizonyíték	Értékelés	
**	<p>Nagyon / eléggé fontos 68.6%</p> <p>Közepesen fontos 18.5%</p> <p>Nem / alig fontos 12.9%</p>	

¹⁰ Lásd Graham et al. 2000; Homel et al. 2004

¹¹ Lásd Forsyth 2008.

Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok
<p>Kialakítás és berendezés</p> <p>Leírás: A szórakozóhelyet úgy kell kialakítani és berendezni, hogy a vendégek szabad áramlását ne akadályozzák szűk helyek és rejtett zugok, illetve kiürítéskor a helyiséget gyorsan és biztonságosan el lehessen hagyni.</p>	<p>A szabad mozgást korlátozó akadályok erőszakossághoz vezethetnek az összezsúfoltodás és kiszolgáltatásért folytatott versengés miatt. A megkérdezett iparági képviselők 73,1%-a jelezte, hogy a szórakozóhelyeik az egészségi és biztonsági szempontokat figyelembe véve lettek kialakítva annak magas költsége és nehezen kivitelezhetősége ellenére.</p> <p>A feltolulások elkerülésének érdekében külön figyelmet kell fordítani a bárpult, a mellékhelyiségek és a ruhatár környékére, továbbá a lépcsőkre és folyosókra. Fontos a közönségtől elzárt, esetlegesen veszélyes helyek, illetve a vészkijáratok egyértelmű jelölése is. A sötét és rejtett zugokat kerülni kell a hely kialakításakor, vagy utólag biztonsági kamera felszerelésével kerülhető el a rendbontó viselkedés¹².</p>	<p>Best Bar None díjjal jelenleg az Egyesült Királyság 67 településén ösztönzik a jó gyakorlatot. Az eredményesség még nem ismert.</p> <p>http://www.bbnuk.com/what-is-best-bar-none</p>
Bizonyíték	Értékelés	
**	Nagyon / eléggé fontos	62.8%
	Közepesen fontos	25.7%
	Nem / alig fontos	11.5%
<p>Mellék-helyiségek ellenőrzése</p> <p>Leírás: Droghasználat és -terjesztés, valamint más illegális tevékenységek megelőzéséért.</p>	<p>Néhány országban a WC-fülkék ellenőrzése nem megengedett. Néhány szórakozóhely ezért más módszert alkalmaz, például külön személyzet alkalmazása a mellék-helyiségekben a drogterjesztés és -használat megelőzése érdekében. Az iparági képviselők 89,3%-a alkalmazza a WC ellenőrzés gyakorlatát; 63,2%-uk ezt fontos elemnek, habár 47,1%-uk ezt kényes (és kevésbé elfogadott) eljárásnak tartja. Ugyanakkor érdemes megjegyezni, hogy a válaszadók harmada egyáltalán nem tartotta ezt kényes ügynek.</p> <p>Fontos a vendégek privát szféráját tiszteletben tartani. Ennél fogva az egyértelmű utasítások és az alkalmazottak képzése elengedhetetlen.</p>	<p>A 'Safer Bars. Assessing and reducing risks of violence' című kiadvány tartalmaz egy kérdőívet a szórakozóhelyek kialakításának és komfortjának, valamint a vendégek biztonságának felmérésére, és annak javítására.</p> <p>http://www.camh.net/Publications/CAMH_Publications/safer_bars_program.html</p>
Bizonyíték	Értékelés	
**	Nagyon / eléggé fontos	63.2%
	Közepesen fontos	14.7%
	Nem / alig fontos	22.1%
<p>Hangerő</p> <p>Leírás: A maximális hangerő meghatározása a vendégek és a személyzet halláskárosodásának megelőzéséért, illetve a környéken lakók nyugalmanak megőrzéséért.</p>	<p>Habár az összes vizsgált országban van hangerőre vonatkozó szabályozás, sok iparági képviselő erről nem tudott. Továbbá azok, akik alkalmaztak hangerő szabályozást, azt a hangtechnikai felszerelés – túl lelkes DJ-ktől való – védelmére telepítették és nem a halláskárosulás és zajszennyezés megelőzésére.</p> <p>Míg az iparági képviselők 79,6%-a azt állította, hogy a hangerő szabályozva van, az éjszakai szórakozásban érintett többi válaszadó 72,2%-a szerint nincs. Jó tudni, hogy a halláskárosodáson kívül a magas hangerő mind mennyiségben mind sebességben fokozottabb alkoholfogyasztást eredményez.</p> <p>A szakértők a maximum 90 decibeles hangerőkorlát alkalmazását ajánlják, továbbá a hangfal közelében tartózkodás miatt kialakuló halláskárosodásra utaló jelzések elhelyezését. Földugókat szintén javasolt a vendégek rendelkezésére bocsájtani.</p>	<p>Best Bar None díjjal jelenleg az Egyesült Királyság 67 településén ösztönzik a jó gyakorlatot. Az eredményesség még nem ismert.</p> <p>http://www.bbnuk.com/what-is-best-bar-none</p>
Bizonyíték	Értékelés	
**	Nagyon / eléggé fontos	50.8%
	Közepesen fontos	31.3%
	Nem / alig fontos	17.9%

12 Lásd Brookman és Maguire 2003; Deehan 1999.

Komponensek		Club Health eredmények és egyéb megjegyzések		Idevágó gyakorlatok
FONTOS KOMPONENS	<p>Pihenő és ücsörgő hely kiépítése</p> <p>Leírás: A tánctérenél csendesebb és hűvösebb hely kialakítása megfelelő számú ülőhellyel</p>	<p>Az iparági képviselőknek csak 66%-a jelezte, hogy rendelkeznek pihenő és ücsörgő hellyel. Azonban ezek a helyek általában csak kis területet jelentenek a szórakozóhely méretéhez képest. A legtöbb válaszadó táncos szórakozóhelyen vagy klubban dolgozott.</p> <p>Érdemes megjegyezni, hogy az állva ivás a szórakozóhely befogadóképessége mellett az italfogyasztás mértékét is fokozza¹³. Ez növelheti a rendbontás (pl.: lökdösődés), valamint az egészségi és biztonsági problémák (törött üvegek, italtócsák) előfordulásának esélyét.</p>		<p>A 'Safer Bars. Assessing and reducing risks of violence' című kiadvány tartalmaz egy kérdőívet a szórakozóhelyek kialakításának és komfortjának, valamint a vendégek biztonságának felmérésére, és annak javítására.</p> <p>http://www.camh.net/Publications/CAMH_Publications/safer_bars_program.html</p> <p>Best Bar None díjjal jelenleg az Egyesült Királyság 67 településén ösztönzik a jó gyakorlatot. Az eredményesség még nem ismert.</p> <p>http://www.bbnuk.com/what-is-best-bar-none</p>
	Bizonyíték	Értékelés		
	**	Nagyon / eléggé fontos	58.1%	
		Közepesen fontos	22.6%	
	Nem / alig fontos	19.3%		
<p>A sorban állás megelőzése (a mosdóknál is)</p> <p>Leírás: A kiszolgálásért folyó versengés, illetve a feltorlódásból fakadó rendbontások megelőzéséért.</p>	<p>A sorban állás mértéke összefügg a személyzet/vendégszám aránnyal. A megfelelő számú személyzet számottevően csökkenti a versengést a kiszolgálásért.</p> <p>A legtöbb iparági képviselő nem gondolta fontos elemnek a sorban állás elkerülését. Csak 43,1%-uk tartotta fontosnak a jó személyzet/vendégszám arányt. Ez a tény egybevetve azzal, hogy ugyanezen válaszadók 69%-a szerint „nagyon könnyen” kiszámítható a beengedett vendégek száma, felveti a kérdést, hogy vajon milyen módon tudják tartani a jó személyzet/vendégszám arányt (amit a válaszadók 79,6%-a szerint tartanak). A válaszadók mindössze 60%-a állította, hogy a vendégeiknek nem kell sorban állniuk.</p> <p>Az alacsony személyzet/vendégszám arányt összefüggésbe hozták a gyakoribb agresszióval. Éppen ezért nagyon fontos a vendégszám pontos ismerete, és ennek tükrében a megfelelő számú személyzet alkalmazása. A megfelelő számú és tisztaságú mellékhelyiség nem kevésbé fontos tényező.</p>			
Bizonyíték	Értékelés			
**	Nagyon / eléggé fontos	37.0%		
	Közepesen fontos	35.5%		
	Nem / alig fontos	27.5%		

13 Lásd Lightowlers et al. 2007

Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok
<p>Pohárkészlet kiválasztása</p> <p>Leírás: Sima üveg pohár helyett műanyagból vagy edzett üvegből készült poharakkal megelőzhető a törött poharak fegyverként való használata.</p>	<p>A kutatások eltérő eredményekre jutottak a pohárkészletet illetően¹⁴. Az egyetértés hiánya meglátszik a szórakozóhelyek pohárválasztásában. Azokban a városokban, ahol erre nincs előírás, az iparági képviselők 44,7%-a jelezte, hogy figyelnek a megfelelő pohárválasztásra. Azok közül, akik így tesznek, 48,5% értékelte ezt nagyon hatékony eszköznek; további 30,3%-uk tartotta közepesen hatékonynak, illetve könnyen alkalmazhatónak, olcsónak, és nem kényesnek¹⁵. Azok, akik nem foglalkoznak a pohárválasztással, pont a fentiekkel ellenkező válaszokat adtak. Az összes válaszadó több mint 56%-a tartotta a megfelelő pohárkészletet fontos elemnek.</p>	<p>A polikarbonát poharak bevezetése egyes bárókban és klubokban – a balesetmegelőző szerepük kiértékelésének nehézsége ellenére – ígéretes eredményeket mutat¹⁶.</p>
Bizonyíték	Értékelés	
*	Nagyon / eléggé fontos	56.1%
	Közepesen fontos	33.3%
	Nem / alig fontos	10.6%

Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok	
<p>Étel és rágcsák árusítása</p> <p>Leírás: Az ételek és rágcsálnivalók csökkentik az agresszió kialakulásának esélyét.</p>	<p>Az ételek elérhetősége csökkenti az agressziót¹⁷. Vannak eltérések országok és szórakozóhelyek között. A kutatásunk rámutatott, hogy míg az Egyesült Királyságban, Luxemburgban és Portugáliában a klubok 75-80%-a kínál valamilyen ételmiszert, más országokban ez az arány csak 25-50%; ezen országokban az ételt a szemetteléssel azonosítják. Általánosságban inkább a marketing stratégia részének tartják, mintsem prevenció eszköznek.</p>		
Bizonyíték	Értékelés		
*	Nagyon / eléggé fontos	25.5%	
	Közepesen fontos	31.7%	
	Nem / alig fontos	42.8%	
<p>Ingyenes ivóvíz biztosítása</p> <p>Leírás: Ingyenes csapvíz biztosításával elkerülhető a hóguta kialakulása.</p>	<p>A fokozott táncolás kiszáradáshoz és hógutához vezethet. Az iparági képviselők 67,2%-a jelezte, hogy az ingyenes víz elérhető a szórakozóhelyükön¹⁸. A megfelelően beárazott üveges víz és üdítőitalok széles választékával (és jól látható elhelyezésével) megelőzhető a vendégek súlyos ittasága.</p>		
Bizonyíték	Értékelés		
?	Nagyon / eléggé fontos	1	61.2%
	Közepesen fontos	2	23.9%
	Nem / alig fontos	3	14.9%

¹⁴ Az eltérő módon edzett üvegek sérülés megelőzési képességeivel kapcsolatban nem teljes az egyetértés (Warburton & Shepherd 2000).

¹⁵ Belgium kivételével, mert ott a különböző sörmárkákat eltérő poharakban szolgálják föl (általában a sörfőzdek biztosítják a poharakat).

¹⁶ Egy glasgow-i kutatás szerint a pohártörések számának nullára csökkenése a sérülések kismértékű csökkenésével esett egybe (Anderson et al. 2009)

¹⁷ Mert vagy más vendégkört vonzanak, vagy lassítják az alkohol felszívódását a véráramba (Homel és Clark 1994)

¹⁸ Habár a vizsgált helyek némelyikében az „ingyen vizet biztosítunk” mondat inkább az „ingyen vizet a mellékhelyiség mosdójában találsz” jelentéssel bírt.

1. A szórakozóhely jellemzői

1.3 A szórakozóhely belseje: társas jellemzők

Fontos, hogy a szórakozóhely üzemeltetése ne kedvezzen az erőszakos, kezelhetetlen és törvénytelen viselkedésnek.

Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok
<p>Ittas vagy szerhasználó vendégek kiszűrése</p> <p>Leírás: Elsősegély vagy segítség nyújtása szükség esetén.</p> <p>A tetteges erőszak megelőzésének érdekében.</p>	<p>Az erősen ittas vendégek további alkohollal való kiszolgálása további problémákat szülhet¹⁹, és az iparági képviselők tisztában is vannak ezzel. Szinte mindannyiuk (98.2%) azt állította, hogy szűrik az intoxikált vendégeket, azonban a témában érintett további válaszadók nagy része nem így gondolja (54.5%-uk kételkedik ebben). Az összes megkérdezett 84,3%-a tartotta ezt fontos komponensnek.</p> <p>Az iparági képviselők 53,4%-a tartotta az eljárást kényesnek, mivel a nem megfelelő kivitelezés további erőszakot szülhet²⁰. A felelősségteljes kiszolgálást azonban mindösszesen 58,9%-uk követeli meg a pultosoktól, és a személyzetnek (nem biztonsági) csupán 20%-a kapott ez irányú képzést²¹.</p>	<p>A Közösségi alkoholmegelőzési program (a STAD projekt része) http://www.fhi.se/en/Highlights/Responsible-Beverage-Service/</p>
Bizonyíték	Értékelés	
***	<p>Nagyon / eléggé fontos 84.3%</p> <p>Közepesen fontos 14.3%</p> <p>Nem / alig fontos 1.4%</p>	
<p>Az engedékenység szintje</p> <p>Leírás: A 'engedékenység' mértéke a szórakozóhelyen az agressziót és erőszakot előidéző négy fő tényező egyikeként lett beazonosítva.</p>	<p>A szórakozóhely engedékenysége mind fizikailag (rendetlenség, rossz fényviszonyok) mind szociálisan (ittas személyek kiszolgálása, a vendégek túlzott ivásra ösztönzése játékokkal vagy italakciókkal, a szerhasználat engedélyezése, stb)²² megmutatkozhat.</p> <p>Az iparági képviselők 73,9%-a jelezte, hogy az engedékenységet korlátozzák, de ezt a többi résztvevő nem így gondolta (58,3% állította, hogy nincs ilyen korlátozás). Az engedékenység egy összetett fogalom, amit kultúrától, közönségtől, kontextustól és egyéni esetektől függően sokféleképpen lehet értelmezni²³.</p> <p>Az alkalmazás nehézkes lehet. Nem tekintették kényes témának, azonban fontos komponensnek tartotta a legtöbb résztvevő (mintegy 60%).</p>	<p>A 'Safer Bars. Assessing and reducing risks of violence' című kiadvány tartalmaz egy kérdőívet a szórakozóhelyek kialakításának és komfortjának, valamint a vendégek biztonságának felmérésére, és annak javítására.</p> <p>http://www.camh.net/Publications/CAMH_Publications/safer_bars_program.html</p>
Bizonyíték	Értékelés	
***	<p>Nagyon / eléggé fontos 61.2%</p> <p>Közepesen fontos 26.9%</p> <p>Nem / alig fontos 11.9%</p>	

20 A vizsgált szórakozóhelyek némelyikében a kiszolgáló személyzet nem foglalkozhatott az intoxikált vendégekkel, hanem a biztonságiakat kellett hívnia. Míg ez egyértelműen segít megóvni a kiszolgálók biztonságát, a kutatások szerint a biztonságiak – hacsak nem estek át erre vonatkozó képzésen – erőszakot gerjeszhetnek (Graham et al. 1980; Homel, Tomsen, és Thommeny 1992; Lister, Hobbs, Hall, és Winlow 2000).

21 A kutatások azt mutatják, hogy a kockázatok elkerülése érdekében a személyzetet fel kell készíteni az intoxikált személyek kiszűrésére és kezelésére (Graham et al. 2005).

22 Raziskava kaže, da je treba usposobiti celotno osebje, da bodo znali prepoznati in obravnati vinjene osebe, če želimo zmanjšati nevarnosti (Graham et al. 2005).

23 Ez egybe cseng azokkal a friss tanulmányokkal, amik szerint a környezeti tényezők (például a hely visszafogottabb szexualitása, valamint a megnövelt komfort) összefügg a bárókban tapasztalható erőszak csökkenésével, még a vendégek ittasságának szabályozása esetén is (Homel, Carvolth, Hauritz, McIlwain és Teague 2004).

23 Ennek bemutatására az egyik kvalitatív interjú során egy menedzser szájából elhangzottakat idézzük: „Ha egy fiatal hölgy az asztalon táncol, mert születésnapja van, és közben boldognak és vonzónak érzi magát, nem fogunk közbeavatkozni. Azonban ha valaki a kanapén túsarkúban ugrálva éppen tönkreteszi azt, miközben még a többi vendéget is zavarja, azonnal közbelépünk.

FONTOS KOMPONENS	Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok								
	Viselkedési szabályzat Leírás: Írott házirend határozza meg az elfogadott és nem elfogadott viselkedési formákat, illetve szankciókat.	<p>A jól látható helyen elhelyezett viselkedési szabályzat felhívja a vendégek figyelmét az intoxikáció és a szabályszegés jogi és szociális következményeire. Az iparági képviselők 76,8%-a alkalmaz viselkedési szabályzatot, és mintegy 68%-a tartotta ezt fontosnak.</p>									
	Bizonyíték	Értékelés									
	*	<table border="1"> <tr> <td>Nagyon / eléggé fontos</td> <td>1</td> <td>68.1%</td> </tr> <tr> <td>Közepesen fontos</td> <td>2</td> <td>14.5%</td> </tr> <tr> <td>Nem / alig fontos</td> <td>3</td> <td>17.4%</td> </tr> </table>	Nagyon / eléggé fontos	1	68.1%	Közepesen fontos	2	14.5%	Nem / alig fontos	3	17.4%
Nagyon / eléggé fontos	1	68.1%									
Közepesen fontos	2	14.5%									
Nem / alig fontos	3	17.4%									
AJÁNLOTT KOMPONENS	Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok								
	Vegyes vendégkör Leírás: A kor és nem szerint vegyes vendégkör segíthet a rendbontó viselkedés csökkentésében.	<p>Az iparági képviselők 46%-a állította, hogy nem törekednek a vegyes vendégkör kialakítására, sőt, néhányuk kifejezetten szűk réteget céloz meg (kor, zenei műfaj, stb.) a konfrontációk elkerülése végett.</p> <p>A szórakozóhelyen és annak környékén bekövetkező erőszak nagy részét fiatal férfi vendégek követik el²⁴. Azonban csak a válaszadók harmada gondolja, hogy a vegyes vendégkör fontos szerepet játszik a hely biztonságosságában. Ennek oka az lehet, hogy a megkérdezett iparági képviselők szórakozóhelyei inkább az idősebb korosztályt vonzzák.</p>									
	Bizonyíték	Értékelés									
	**	<table border="1"> <tr> <td>Nagyon / eléggé fontos</td> <td></td> <td>32.3%</td> </tr> <tr> <td>Közepesen fontos</td> <td></td> <td>29.0%</td> </tr> <tr> <td>Nem / alig fontos</td> <td></td> <td>38.7%</td> </tr> </table>	Nagyon / eléggé fontos		32.3%	Közepesen fontos		29.0%	Nem / alig fontos		38.7%
Nagyon / eléggé fontos		32.3%									
Közepesen fontos		29.0%									
Nem / alig fontos		38.7%									
Zenei kínálat Leírás: A zenei kínálat közvetlen befolyással van a vendégek magaviseletére	<p>A megkérdezett iparági képviselők legtöbbször nem volt tisztában, hogy a zenei kínálat a szórakozóhely egészségi és biztonsági szabályzatának része.</p> <p>A zenei kínálat segítségével egy jóval specifikusabb vendégkört tudnak a szórakozóhelyek bevonítani, és éppen ezért sokuk jelentősebb összeget is költ erre (22%-uk tartotta nagyon költségesnek, valamint 52%-uk közepesen költségesnek). Azonban a válaszadók tájékozatlannak tűntek a zenei stílus és szerhasználat közötti összefüggést²⁵, illetve az alkoholfogyasztásra, szerhasználatra, szexuális viselkedésre és/vagy rendbontásra, valamint erőszakra való lehetséges hatást illetően²⁶.</p> <p>Az iparági képviselők nem tűntek tájékozottnak a vendégek droghasználata és a játszott zene irányzata közötti összefüggésben. Ennél fogva több mint kétharmaduk tartja a zenei kínálatot kevésbé vagy csak közepesen hatékony eszköznek a szociális környezet menedzselésére. Mindazonáltal bizonyos éjszakákon a biztonsági intézkedések fokozottabbak az adott éjszaka játszott zenei irányzat függvényében, ami mégis valamiféle tudatosság meglétére utal.</p> <p>A legfontosabb komponensnek jelölés aránya összefüggést mutatott a magas hatékonyságúnak és magas költségűnek jelölés arányával, ami arra utalhat, hogy a válaszadók inkább marketing mintsem prevenciók lehetőségeiben gondolkodtak. Ezt egyértelművé tette, hogy néhány klub a felmérésben résztvevők közül rendszeresen szerződtet világhírű DJ-ket.</p>										
Bizonyíték	Értékelés										
**	<table border="1"> <tr> <td>Nagyon / eléggé fontos</td> <td></td> <td>34.9%</td> </tr> <tr> <td>Közepesen fontos</td> <td></td> <td>28.6%</td> </tr> <tr> <td>Nem / alig fontos</td> <td></td> <td>36.5%</td> </tr> </table>	Nagyon / eléggé fontos		34.9%	Közepesen fontos		28.6%	Nem / alig fontos		36.5%	
Nagyon / eléggé fontos		34.9%									
Közepesen fontos		28.6%									
Nem / alig fontos		36.5%									

24 Egy Ibiza és Majorca (Spanyolország) repülőtereinél indulási váróban 3003 főn (16–35 év közötti Brit, Német és Spanyol nyaralók) elvégzett keresztmetszeti összehasonlító tanulmány azt az eredményt hozta, hogy a fő tényezők az agresszió kialakulásában a következők: férfinnak lenni, fiatalnak lenni, gyakori részegség, valamint kannabisz vagy kokain fogyasztása (Hughes et al. 2008)

25 Bizonyítottá vált, hogy a zenei irányzatok valamint az alkoholfogyasztás és szerhasználat, illetve az ittaság gyakorisága között (Gilbert and Pearson 1999; Oleaque 2004)

26 Lásd Forsyth et al. 1997, Forsyth 2009

27 Lásd Anderson et al. 2009

KÜLÖNLEGES ESETEK BEN	Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések		Idevágó gyakorlatok
	<p>Szórakoztatás</p> <p>Leírás: A szórakozóhelyeknek ügyelniük kell, hogy a szórakoztatás formája ne legyen se erőszakos, se szexuálisan túlfűtött.</p>	<p>A gyenge minőségű szórakoztatást és az unalmat összefüggésbe hozták Ausztráliában a fokozott alkoholfogyasztással, illetve a lehetséges erőszakkal és bomlasztó magatartással²⁸. Más kutatások viszont azt találták, hogy a szórakoztatás (pl.: TV, zene, tánc és játékok) jelenléte növeli a vendégek szórakozóhelyen töltött idejét és az alkoholfogyasztásuk mértékét²⁹.</p> <p>A megkérdezett iparági képviselők többsége a szórakoztatás mikéntjére nem prevenció eszközként tekint, hanem mint egyedi vonzerőre, amivel kitűnhetnek a többi szórakozóhely közül. Nagyjából 40%-uk tartotta nagyon fontos komponensnek az üzletmenet tekintetében, míg a költségességet 70%-uk tartotta magasnak vagy közepesnek.</p> <p>A szórakozóhely megjelenésének (pl.: a dizájn, a szórakoztatás formája, illetve a marketing) nőiesítésével - megfigyelések szerint - csökkenthető a károkozás foka³⁰. Mindenesetre a műsorban kerülni kell a szexuálisan túlfűtött elemeket.</p>		
	Bizonyíték	Értékelés		
	?	<p>Nagyon / eléggé fontos</p> <p>Közepesen fontos</p> <p>Nem / alig fontos</p>	<p>39.1%</p> <p>31.3%</p> <p>29.6%</p>	

28 Lásd Homel és Tomsen 1993

29 Lásd Single és Pomeroy 1999

30 Lásd a „Nightlife in nine European cities. Ecological analysis of risks and prevention” című jelentést (<http://www.irefreea.org/index.php?page=6-1-2>)

1. A szórakozóhely jellemzői

1.4 Vendégek elosztása

Ki kell alakítani egy vendégosztatási eljárást (a rendőrséggel és más partnerekkel együttműködve) a lehetséges rendbontások elkerülésének érdekében.

Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok
<p>Kiengedés közlekedés</p> <p>Leírás: A vendégek távozásra felkérése az átcsoportosított személyzettel, a távozó emberek felgyülemlésének megakadályozása a kijáratoknál, az esetleg segítségre szoruló vendégek beazonosítása, illetve taxi biztosítása.</p>	<p>Az ittasan a szórakozóhely környékén gyülekező³¹, vagy kiszolgálásért (pl.: busz, taxi, étkezde, stb.) versengő³² tömeg erőszakot szülhet.</p> <p>Taxirendelés biztosítása segít elkerülni a a versengést az utcán. Továbbá más érintett szervezetekkel való együttműködés a vendégosztatásban szintén hatásosnak bizonyult a rizikócsökkentésben³³.</p> <p>Az iparágban érintettek 63,6%-a állította, hogy ellenőrzik a vendégek távozását, illetve 70%-uk tartotta ezt fontos komponensnek. Azonban a legtöbb esetben nincsenek kapcsolatban a rendőrséggel vagy egyéb, érintett szervvel. Ténylegesen a felmérésben résztvevő más érintettek 72%-a nem tudott róla, hogy alkalmazva lenne ilyen eljárás.</p> <p>A megkérdezett rendőrségi képviselők néhányá szerint a szórakozóhelyek a rendőrségtől várják a környező utcák, illetve a közösségi közlekedési járművek ellenőrzését ahelyett, hogy a szórakozóhelyek speciális szolgáltatást nyújtanának a vendégeiknek. Mivel az iparági képviselők csak 17%-a jelezte ezt költségesnek, lehetséges, hogy a többiek egyszerűen csak nem foglalkoztak a kérdéssel még.</p>	<p>The Safer Bars program</p> <p>http://www.camh.net/Publications/CAMH_Publications/safer_bars_program.html</p> <p>Liverpool's City Safe</p> <p>(http://www.liverpool.gov.uk/council/strategies-plans-and-policies/community-safety/)</p> <p>Franciaországban 2011. December 1-től minden éjszakai szórakozóhelynek biztosítania kell engedélyezett alkoholszondákat a vendégek ittasságának felméréséhez. A leheletelemzők kötelező autóba építése szintén felmerült.</p>
Bizonyíték	Értékelés	
***	<p>Nagyon / eléggé fontos 70.0%</p> <p>Közepesen fontos 17.1%</p> <p>Nem / alig fontos 12.9%</p>	
<p>Személyzet átcsoportosítása</p> <p>Leírás: A megfelelő személyzet/vendégszám aránnyal elkerülhető a zsúfoltság és todulások.</p>	<p>Fontos megakadályozni a zsúfoltság kialakulását. Záráskor a todulások elkerülésének érdekében külön figyelmet kell fordítani a mellékhelyiségek, a ruhatár, a lépcsők és a kijárat környékére.</p> <p>Továbbá a személyzetnek be kell gyűjtenie a gazdátlan poharakat és üvegeket, illetve meg kell akadályoznia azok kijutását a szórakozóhelyről.</p> <p>Az iparági képviselők tájékozottak tűnnek ez ügyben, mert 75,4%-uk jelezte, hogy átcsoportosítják a személyzetet a zárórát megelőzően, valamint 73%-uk tartja ezt fontos elemnek. Az összes megkérdezett 49,3%-a az eljárást nagyon hatásosnak, illetve 50,7%-a közepesen költségesnek tartja.</p>	<p>BEDA vendégosztatási eljárás</p> <p>http://www.lacors.gov.uk/lacors/ContentDetails.aspx?id=14525</p> <p>NOCTIS vendégosztatási eljárás</p> <p>http://www.noctisuk.org/Policy/163512/noctis_policy_documents.html</p>
Bizonyíték	Értékelés	
	<p>Nagyon / eléggé fontos 73.1%</p> <p>Közepesen fontos 17.9%</p> <p>Nem / alig fontos 9.0%</p>	

FONTOS KOMPONENS

SEGÉDLET: Normagyűjtemény az éjszakai szórakozóhelyek egészségesebbé és biztonságosabbá tételéért

31 Lásd Graham et al. 2006

32 Lásd Allen és Goody 2002; Homel et al. 2004

33 Leeds-ben például a taxiállomások és buszmegállók elszórtan helyezkednek el a várakozók összezsúfolódásának elkerülése érdekében, míg Manchesterben a sorban állókat a rendőrség felügyeli (Roberts 2004)

AJÁNLOTT KOMPONENS	Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések		Idevágó gyakorlatok
	<p>Levezetés</p> <p>Leírás: A világítás, a zene és a személyzet átrendezése a vendégek távozásra való felkészítéséhez.</p>	<p>Némely vendégosztatási eljárás a zene lassítását és halkítását, valamint a fényerő növelését javasolja a vendégek távozásra ösztönzéséhez.</p> <p>Az iparági képviselők 56,1%-a állította, hogy alkalmaznak levezetést, azonban a többi érintett 90,9%-a szerint ez nem így van.</p> <p>Az iparági szereplők körülbelül 40%-a találja az eljárást különösen hatásosnak (egyharmaduk viszont kevésbé hatásosnak tartja). Az eljárást egyikőjük se tartotta kényesnek, valamint egyharmaduk jelentéktelen komponensnek gondolja. 62,5%-uk tartotta a költségeket alacsonynak; úgyhogy a vendégosztatási eljárás nem tűnik tételnek a könyvelésben.</p>		
	Bizonyíték	Értékelés		
	*	Nagyon / eléggé fontos	46.7%	
	Közepesen fontos	21.7%		
	Nem / alig fontos	31.6%		

2. SZEMÉLYZETI ÉS VEZETŐSÉGI TÉNYEZŐK

2.1 A vezetőség hozzáállása

Az egészségügyi és biztonsági normák tekintetében a kutatások a vezetőség együttműködésre való alacsony hajlandóságát mutatják. Ez alól csak a kötelező rendelkezések betartása kivétel. A vezetőségnek figyelnie kell a személyzet és vendégek egészségére és biztonságára, illetve a környéken élők nyugalmanak tiszteletben tartására.

Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok
<p>A fontosabb partnerek bevonása</p> <p>Leírás: Más szervezetekkel közös munkacsoportok létrehozása a problémák megoldására, és a lehetséges megoldások szélesebb látókörű felkutatására.</p>	<p>A munkacsoportok tagjai lehetnek különböző helyi szervek képviselői, rendőrség, egészségügyi szolgáltatók, közmunkát szervezők, alkohol- és drogprevenciós szervezetek, oktatási szervek, helyi vállalkozások és lakók. A munkacsoportok segíthetik a legkülönbözőbb beavatkozások bevezetését az alkoholfogyasztással kapcsolatos ártalmak és a szórakozóhelyeken esetlegesen előforduló bűncselekmények megelőzését.</p> <p>Habár a legtöbb vizsgált területen ez nem kötelező³⁴, az iparági képviselők 57,1%-a jelezte, hogy összedolgoznak más érintett szervezetekkel (az a szám 100% az Egyesült Királyságban) és több mint 52%-uk tartotta ezt fontos komponensnek habár több mint 52%-uk ezt nehezen kivitelezhetőnek is érezte.</p> <p>Annak ellenére, hogy különösen hatékony dologról beszélünk, a munkacsoportok kialakításával és fenntartásával kapcsolatos, előrevetített problémák nagyban gátolják a kezdeményező kedvet, így inkább a szükség alakítja ki a munkacsoportokat.</p>	<p>The STAD initiative, launched by Stockholm's municipality in 1996</p> <p>http://www.fhi.se/en/Highlights/Responsible-Beverage-Service/</p> <p>Liverpool's City Safe (http://www.liverpool.gov.uk/council/strategies-plans-and-policies/community-safety/)</p>
Bizonyíték	Értékelés	
**	<p>Nagyon / eléggé fontos 52.2%</p> <p>Közepesen fontos 26.9%</p> <p>Nem / alig fontos 20.9%</p>	
<p>Együttműködés a rendőrséggel</p> <p>Leírás: A tartós siker elérése jóval valószínűbb a rendőrség segítségével.</p>	<p>A rendőrség szerepe bizonyítottan fontos lehet az alkoholfogyasztással összefüggő incidensek és károk csökkentésében³⁵.</p> <p>Habár az iparági képviselők 82,1%-a állította, hogy összedolgoznak a rendőrséggel, a legtöbb esetben (az Egyesült Királyságot leszámítva, mert ott az összedolgozás kötelező) ez kimerül néhány telefonhívással probléma előfordulása esetén. Az iparági képviselők közel 50%-a tartja ennek kialakítását és fenntartását egyszerűnek (az Egyesült Királyságot leszámítva, ahol 60% tartotta ezt nehéznek), több mint 38% érezte kényesnek, de 42,6% gondolta nagyon hatásosnak.</p>	<p>A Tackling Alcohol-related Street Crime (TASC) program (Cardiff, Egyesült Királyság) egy példa a szervezeteken átívelő együttműködésre. A rendőrség vezetésével a munkacsoport különböző beavatkozásokat dolgoz ki.</p>
Bizonyíték	Értékelés	
**	<p>Nagyon / eléggé fontos 69.7%</p> <p>Közepesen fontos 19.7%</p> <p>Nem / alig fontos 10.6%</p>	
<p>A vendégek egészségügyi ellátása</p> <p>Leírás: A személyzet kiképzése a sürgősségi esetekre</p>	<p>A személyzet kiképzése, illetve útmutatók alkalmazása vagy ezzel foglalkozó cégek szerződötése fontos a szerhasználók egészségének megővéséért³⁶. Tovább intézkedésként felszerelhetők például óvszerautomaták a nem kívánt terhesség és/vagy nemi betegségek terjedésének megelőzésére.</p>	

FONTOS KOMPONENS

³⁴ Angliában és Walesben törvényileg kötelező a helyi szervezetek közti együttműködés a bűnözés és rendbontás kezelésének érdekében. 'Crime and Disorder Reduction Partnerships' vagy 'Community Safety Partnerships': www.crimereduction.homeoffice.gov.uk/regions/regionsoo.htm

³⁵ Például: a környéken lakók nyugalmanak biztosítása, tömeg irányítása, motozás, valamint a vendégek és a személyzet biztonságának megővése rendbontás esetén (Doherty and Roche 2003)

³⁶ Habár jelentős számú klubban van elsősegély szoba, az ott dolgozó személyzet képzésének szervezetlensége, illetve a pontos eljárásrend hiánya (pl.: mikor kell mentőt hívni) ronthatja a ellátottak kilátásait, vagy egyenesen a halálukat eredményezheti (ha például nincsenek szakszerűen ellátva, vagy nem kerülnek időben kórházba). (Wood et al. 2008)

FONTOS KOMPONENS

	<p>Az iparági képviselők 71,9%-a jelezte, hogy a vendégek egészségügyi ellátása megoldott az általuk irányított szórakozóhelyeken, azonban semmilyen további részletet nem közöltek ezen szolgáltatás mikéntjéről vagy a szerződött partner(ek)ről. A költségekkel, hatékonysággal és a bevezetés egyszerűségével kapcsolatos válaszok közötti nagymértékű eltérés (valamint az a tény, hogy csak 58,9%-uk jelezte az RBS használatát) jelezheti az egészségügyi ellátásról alkotott eltérő felfogást, ami további vizsgálatot szükségeltet.</p>	
Bizonyíték	Értékelés	
*	<p>Nagyon / eléggé fontos</p> <p>Közepesen fontos</p> <p>Nem / alig fontos</p>	<p>70.1%</p> <p>22.4%</p> <p>7.5%</p>
<p>Gyakorlat kódex és egyéb egyezmények</p> <p>Leírás: Az iparág által önkéntesen alkalmazott gyakorlatok egységesítése</p>	<p>A kódexek általában az iparág és más szervezetek közötti együttműködésben készülnek az olyan gyakorlatok egységesítése céljából, mint az italakciók, nyitva tartás, stb.</p> <p>A jó gyakorlat tartalmazza a felelősségteljes alkoholárúsítás alkalmazását, az erőszakos incidensek esetén teendőket, valamint, a vendégosztatásra vonatkozó eljárásokat.</p> <p>Az iparági szereplők 40,7%-a tartotta a gyakorlat kódexeket hatékonyságát magasnak (és 51,9% közepesnek), továbbá 70% értékelte fontos komponensnek. Habár a vizsgált országok közül egyikben sem elvárás az engedélyezésnél, 60% jelezte, hogy alkalmazzák azokat (ennek aránya a 100% (Egyesült Királyság és Luxemburg) 0% (Szlovénia) között mozgott). Azokban az országokban, ahol magas az alkalmazás aránya, ott az iparági képviselők állítása szerint házon belül ellenőrzik annak betartását; míg a többi országban ilyen fajta vezetőségi hozzáállást nem mutatnak az adatok.</p>	<p>A brit belügyminisztérium és a KPMG nevű tanácsadó cég (2008) kiadott egy Az alkoholos italok termelésének és árusításának szociális felelősség normái című kiadványt³⁷.</p> <p>A Portman Group féle gyakorlat kódex:</p> <p>http://www.portmangroup.org.uk/assets/documents/Code%20of%20practice%204th%20Edition.pdf</p>
Bizonyíték	Értékelés	
*	<p>Nagyon / eléggé fontos</p> <p>Közepesen fontos</p> <p>Nem / alig fontos</p>	<p>75.8%</p> <p>10.6%</p> <p>13.6%</p>
<p>Házirend</p> <p>Leírás: Írott házirend határozza meg az elfogadott és nem elfogadott viselkedési formákat mind a vendégek, mind a személyzet részéről.</p>	<p>A szakirodalom azt mutatja, hogy az írott házirend jelenléte növeli az RBS képzés megtörténének esélyét. De a vendégek és a személyzet figyelemét is ráirányíthatja az intoxikáció és a fiatalok alkohollal való kiszolgálásának jogi és társadalmi következményeire .</p> <p>Az iparági képviselők válaszaiból kiderül, hogy házirendet nagy részük (78,9%) alkalmaz, a bevezetésének és fenntartásának költsége alacsony (73,2%), a hatékonyság alacsony vagy közepes, illetve hogy a bevezetése egyszerű (48,2%). Ez az adat azonban nem esik egybe az RBS részben megállapítottakkal³⁸.</p>	
Bizonyíték	Értékelés	
*	<p>Nagyon / eléggé fontos</p> <p>Közepesen fontos</p> <p>Nem / alig fontos</p>	<p>48.2%</p> <p>28.6%</p> <p>23.2%</p>

37 Ez a szeszipari képviselők és kormányzati szervek által támogatott összeállítás tartalmazza „a jó szabályozás öt elvét”, amik: arányosság, felelősség, következetesség, átláthatóság, illetve célzottság.

38 Lásd Doherty and Roche 2007

Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok
<p>Felelősségteljes alkoholárúsítás</p> <p>Leírás: A személyzet témával kapcsolatos képzése, és felügyelete</p>	<p>A kutatások azt mutatják, hogy a hosszan tartó hatás érdekében az felelősségteljes alkoholárúsítást bele kell foglalni a házirendbe, továbbá a vezetőségnek is el kell fogadnia annak érdekében, hogy az egész személyzet (a beengedőtől a tulajdonosig) aszerint járjon el. Máskülönben nem sok eredménnyel jár, és az se hosszú távon³⁹.</p> <p>Mosher szerint (2002) a felelősségteljes alkoholárúsítás oktatásának legalapvetőbb feltételei a következők:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kiszolgálókkal kapcsolatos minden információt tartalmaz; • Viselkedés változtató és kommunikációs készséget javító technikákat tartalmaz (pusztán információk közlésével az árúsítási gyakorlat megváltozásának illetve a készségek kialakulásának az esélye minimális). A specifikus készségeket (pl.: ittas vendégek kiszolgálásának megtagadása) is szükséges tanítani, és aktív technikákat (pl.: szerepjátékok) javasolt alkalmazni. • Nem csak a felszolgálókhöz, de a vezetőséghez is szól. Ez azért fontos, mert a vezetőség felelős a felszolgálók gyakorlatáért, így fontos ismerniük a tanított technikákat. <p>Az iparági képviselők 58,9%-a (100% az Egyesült Királyságban) jelezte, hogy alkalmazzák a felelősségteljes alkoholárúsítást – habár a legtöbb esetben ez az engedély megszerzésének a feltétele. A szabályozással, az alkalmazás egyszerűségével, a betartatással, a hatékonysággal és a költségekkel kapcsolatos válaszok közötti eltérések azt mutatják, hogy a képzést nagyon eltérő módon alkalmazzák szórakozóhelytől függően.</p>	<p>Közösségi alkoholmegelőzési program (a STAD projekt része) http://www.fhi.se/en/Highlights/Responsible-Beverage-Service/</p> <p>The Safer Bars program http://www.camh.net/Publications/CAMH_Publications/safer_bars_program.html</p> <p>Liverpool's City Safe (http://www.liverpool.gov.uk/council/strategies-plans-and-policies/community-safety/)</p>
Bizonyíték	Értékelés	
*	Nagyon / eléggé fontos	72.5%
	Közepesen fontos	15.9%
	Nem / alig fontos	11.6%

39 Longitudinális kutatások azt mutatják, hogy a képzések hatása idővel csökken kivéve, ha a képzést törvény írja elő (Buka and Birdthistle1999). A személyzet gyors cserélődése szintén nehezíti a képzést (Graham et al. 2004) kivéve, ha a képzés kötelező, és feltétele a munkaviszony létrejöttének (Ker and Chinnock 2008). Svéd kutatások azt mutatták, hogy nincs különbség a felelősségteljes alkoholárúsítással kapcsolatos képzésen átesett és az azon nem átesett kiszolgálók kiszolgálási gyakorlata között kivéve, ha a már létező szabályozást betartatja a hatóság. (Wallin and Andreásson 2004).

2. SZEMÉLYZETI ÉS VEZETŐSÉGI TÉNYEZŐK

2.2 A kiszolgáló személyzet

A képzésnek ki kell térnie az intoxikált és fiatalok vendégek beazonosítására, a felelősségteljes alkoholárúsításra, valamint a problémák és a rendbontó viselkedés kezelésére. A képzésnek folyamatosnak kell lennie.

Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok	
Pultosok képzése Leírás: Ellenőrizni kell, hogy a személyzet ismeri-e és alkalmazza-e is a felelősségteljes kiszolgálást .	<p>A bárokban tapasztalható erőszakra irányuló kutatások azt mutatják, hogy a határos képzésnek tovább kell mennie a felelősségteljes alkoholárúsításnál. A személyzet minden tagjának hatékonyan közbe kell tudnia avatkozni bármely probléma felmerülése esetén⁴⁰.</p> <p>Az iparági képviselők 82,1%-a jelezte, hogy képzik az alkalmazottakat. Ez azonban csak 29,3%-uknak követelmény az engedélyezéshez. 31,8% jelezte, hogy ezt házon belül megkövetelik, míg pusztán 20,5% állította, hogy ezt az engedélyező hatóság írja elő. Ismételt nagy eltérések mutatkoztak a „bevezetés egyszerűsége”, valamint a „költség és elfogadottság” területeken, ami a személyzet képzéséhez való eltérő hozzáállások jele lehet.</p> <p>Érdeemes megemlíteni, hogy az iparági képviselők mindössze 58,9%-a jelezte, hogy alkalmazzák a felelősségteljes alkoholárúsítás elvét, és hogy ez a csoport ezt kevésbé tartotta fontos komponensnek. Ezáltal a személyzeti képzések nagy száma azt jelzi, hogy ezek a képzések feltehetően inkább az italok elkészítéséről, felszolgálásáról, valamint eladásáról szólnak a felelősségteljes kiszolgálási gyakorlatok helyett.</p> <p>A felelősségteljes kiszolgálási gyakorlatoknak a vendégek és a személyzet biztonságának szavatolásáról kell szólnia.</p>	<p>Közösségi alkoholmegelőzési program (a STAD projekt része) http://www.fhi.se/en/Highlights/Responsible-Beverage-Service/</p> <p>The Safer Bars program http://www.camh.net/Publications/CAMH_Publications/safer_bars_program.html</p> <p>Liverpool's City Safe (http://www.liverpool.gov.uk/council/strategies-plans-and-policies/community-safety/)</p>	
	Bizonyíték	Értékelés	
	*	Nagyon / eléggé fontos	82.9%
		Közepesen fontos	11.4%
	Nem / alig fontos	5.7%	

⁴⁰ Az agresszió megelőzésének és a problémás viselkedés határos kezelésének fejlesztésének érdekében a fókusz a viselkedés kezelési készségekre, illetve a csapatmunkára kell helyezni (Graham et al. 2005); annak megelőzése, hogy a személyzet váljon az erőszak forrásává szintén nagyon fontos (Graham et al. 1980; Wells, Graham and West 1998)

2. SZEMÉLYZETI ÉS VEZETŐSÉGI TÉNYEZŐK

2.3 Beengedők és egyéb biztonsági személyzet

A biztonsági személyzetnek jelentős szerepe lehet az intoxikációval kapcsolatos problémák kezelésében illetve csökkentésében, ugyanakkor bizonyított, hogy hozzá is járulhat a problémák kialakulásához, és esetenként az ártalom súlyosbításához.

Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok
<p>Biztonsági személyzet képzése.</p> <p>Leírás: Ellenőrizni kell, hogy a személyzet tisztában van-e és alkalmazza-e is a felelősségteljes bánásmódot.</p> <p>Drogrterjesztés elleni fellépés</p> <p>Leírás: Ellenőrizni, hogy a beengedők képzettek-e, valamint megbízható szervezethez tartoznak-e.</p>	<p>A beengedők és a biztonsági személyzet az egyik legfontosabb célcsoportja a képzéseknek, mert egyrészt rájuk hárul a problémás vendégek kezelésének felelőssége, illetve számos tanulmányban dokumentáltak már beengedők által elkövetett különösen durva erőszakot⁴¹.</p> <p>A képzésnek ki kell térnie: i) a fiatalok, az intoxikált, valamint a problémás vendégek kiszűrésének módjára; ii) tárgyalási készségekre; iii) a vendég viselkedésének hatásos kezelésére a helyzet elfajulásának megelőzése érdekében; és, iv) a vendégek biztonságának megőrzési módjára távozáskor (beleértve a biztonságos hazajutás elősegítését a megfelelő közlekedési mód ajánlásával).</p> <p>Az iparági résztvevők 81,1%-a jelezte, hogy alkalmaznak biztonsági személyzetet (ez általában törvényileg szabályozva a szórakozóhely típusa és mérete alapján). Azonban a begyűjtött adatokból nem derül ki, hogy a szórakozóhelyeken alkalmazott felelősségteljes bánásmódra vonatkozó képzésben való részvétel része-e a biztonsági személyzet engedélyezéséhez szükséges követelményeknek. Mintegy 20% jelezte, hogy az engedélyező hatóság ezt betartatta; míg 31,8%-uk maga követeli meg, azonban 39%-uk egyáltalán nem. Összességében a válaszadók a biztonsági személyzet meglétét fontosabbnak tartották a képzésüknél.</p> <p>A szervezett bűnözés szórakozóhelyekről való kiszorítását szolgáló intézkedések bevezetése javasolt⁴².</p>	<p>Közösségi alkoholmegelőzési program (a STAD projekt része) http://www.fhi.se/en/Highlights/Responsible-Beverage-Service/</p> <p>The Safer Bars program http://www.camh.net/Publications/CAMH_Publications/safer_bars_program.html</p> <p>Liverpool's City Safe (http://www.liverpool.gov.uk/council/strategies-plans-and-policies/community-safety/)</p>
Bizonyíték	Értékelés	
*	Nagyon / eléggé fontos	82.9%
	Közepesen fontos	11.4%
	Nem / alig fontos	5.7%

⁴¹ A beengedők és a biztonsági személyzet az egyik legfőbb célcsoportja a képzéseknek, mivel ők a felelősek az erőszak megelőzéséért. They have also been documented in several research studies as being sometimes the perpetrators of such violence. Graham et al. 1980; Homel et al. 1992; Lister et al. 2000; Graham et al. 2005

⁴² Brit kutatások szerint intézkedésekkel kell felszámolni a bűnöző beengedőket és a drogrterjesztést. Lehetséges megoldás a kizárólag bejegyzett cégek által foglalkoztatott bejegyzett beengedők alkalmazása, a személyzet keverése más környéken élő alkalmazottakkal, vagy a képzéseken való részvétel és a szerhasználó és -árúsító személyek kiszűrésének megkövetelése (Morris1998).

2. SZEMÉLYZETI ÉS VEZETŐSÉGI TÉNYEZŐK

2.4 A szórakoztató személyzet: DJ-k és műsorvezetők

A zenei kínálattal kapcsolatos ismeretek belefoglalása a személyzet számára összeállított oktatóanyagba

	Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok	
FONTOS KOMPONENS	DJ-k és műsorvezetők oktatása Leírás: A zenei kínálattal kapcsolatos ismeretek belefoglalása a személyzet számára összeállított oktatóanyagba	<p>Kutatások egyértelműen rámutattak az összefüggésre a szerhasználat és a zenei irányzatok között⁴³. A zenei kínálat stratégiai használatával közvetlenül befolyásolható az alkoholeladás és a vendégek viselkedése (táncolás, rendbontás) is⁴⁴.</p> <p>A DJ-k és műsorvezetők fontos szerepet játszanak nem csak a kívánt vendégkör kialakításában, hanem a hangulat fokozásában is⁴⁵.</p> <p>Az iparági szereplők 38,9%-a állította, hogy foglalkoznak a DJ-k és a műsorvezetők képzésével, és ez a képzés főleg házon belül történik. A tény, miszerint 43%-uk nem tartja ezt fontos elemnek egészségi és biztonsági szempontból, összekapcsolva a - költségre, hatékonyságra és a bevezetés egyszerűségére vonatkozó – válaszok közötti nagyfokú eltérésekkel azt jelezheti, hogy némely válaszadó a DJ-k és műsorvezetők előadását csak a marketing stratégia részeként értékeli, és nem foglalkozik a prevenció szempontokkal.</p>		
	Bizonyíték	Értékelés		
	*	Nagyon / eléggé fontos	26.5%	
		Közepesen fontos	30.6%	
Nem / alig fontos		42.9%		

43 It has been shown that there is a close relationship between musical affiliation and frequency of alcohol consumption as well as of frequency of drunkenness and other drugs use (Gilbert and Pearson 1999 and Oleaque 2004)

44 A study of Glasgow pubs, that included qualitative interviews of pub staff, showed that staff deliberately used music to select or get rid of certain customers and to increase drink sales; it was also observed that it could be used to trigger or prevent disorder (Forsyth et al. 1997)

45 Including dancing and/or sexual activity and levels of alcohol and other drug use; therefore responsible staff training programmes should incorporate music policy (Forsyth 2009)

3. ITALAKCIÓK ÉS AZ ALKOHOLÁRUSÍTÁS SZABÁLYOZÁSA

3.1 Árképzés és nyitva tartás

Az alkoholárúsításra vonatkozó „klasszikus” beavatkozások, mint például a jövedéki adó emelés, az árúsítás korlátozása (nap-szak, nap), az italárúsító helyek térbeli sűrűségének szabályozása, az ittasság ellenőrzés, az alacsonyabb véralkoholszint határ a KRESZ-ben, az alkohol vásárláshoz szükséges minimum korhatár emelése, illetve az ezen szabályokat nem betartók engedélyének elvétele hatásos intézkedésnek bizonyult.

Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok
Árképzés Leírás: Az alkoholos italok árának növelése, illetve az üdítőitalok árának csökkentése.	<p>Az megfelelő árképzés hatásosnak bizonyult mind az alkoholfogyasztás mértékének mind az ezzel kapcsolatos ártalmak csökkentésében⁴⁶.</p> <p>Az árképzés egy marketing stratégia. Ezért az iparági képviselők 89,7%-a nem szeretné az árak törvényi szabályozását, illetve 69%-uk csak javaslatként tudná azt elképzelni. Nagyjából 59%-uk tartotta ezt kényes témának, illetve 65%-uk közepes vagy alacsony határfokú intézkedésnek prevenció szempontból. Ez arra utalhat, hogy a nagyon fontos komponensnek ítélemben inkább a pénzbeli haszon mint sem a prevenció szerep volt mérlegelve.</p>	<p>Közösségi alkohelmegelőzési program (a STAD projekt része) http://www.fhi.se/en/Highlights/Responsible-Beverage-Service/</p> <p>A 'Best Bar None' scheme kötelezően betartandó code-dal rendelkezik az árakról és italakciókról. http://www.bbuk.com/what-is-best-bar-none</p>
Bizonyíték	Értékelés	
***	Nagyon / eléggé fontos 65.4% Közepesen fontos 15.4% Nem / alig fontos 19.2%	
Nyitva tartás Leírás: A nyitvatartási idő, és a szórakozóhelyek területi eloszlásának szabályozása.	<p>A hosszú nyitvatartási idő összefügg a fokozott alkoholfogyasztással és az ahhoz kapcsolódó ártalmakkal⁴⁷. Az alkoholt árúsító helyek sűrű eloszlása szintén összekapcsolódik az alkoholhoz fűződő problémákkal (pl.: erőszak, szociális gondok és autóbalesetek)⁴⁸.</p> <p>Az iparági képviselők 58,9%-a jelezte, hogy az alkoholárúsítás törvényileg szabályozott⁴⁹ és 57,2%-uk szerint ez be is van tartatva (a jegyző és/vagy a rendőrség által). Nagyjából 59%-uk tartja ezt – marketing szempontból – kényes témának.</p>	
Bizonyíték	Értékelés	
***	Nagyon / eléggé fontos 66.0% Közepesen fontos 18.9% Nem / alig fontos 15.1%	

FONTOS KOMPONENS

46 Az alkohol hozzáférhetőségét az árak növelésén és minimum korhatár bevezetésén keresztül korlátozó intézkedések csökkentik az ittas vezetéssel összefüggésbe hozható halálos kimenetelű közlekedési baleseteket is (EUROCARE 2003). Egy kutatás az USA-ba kimutatta, hogy minél alacsonyabb az alkohol átlagos fogyasztói ára egy egyetem környékén, annál magasabb volt a túlzott alkoholfogyasztók száma (Kuo et al. 2003). Az alkoholos italok ára bizonyítottan befolyásolja az egy főre eső etanol fogyasztást, valamint túlzott alkoholfogyasztást, és az ebből eredő egészségügyi problémákat is (Cooke és Moore 2002).

47 A nyitvatartási időre vonatkozó szabályozás lazítása, illetve szigorítása, valamint annak az alkoholfogyasztással kapcsolatos ártalmakra gyakorolt hatása között – néhány ellentmondást leszámítva – egy 49 tanulmányt (14 included baseline and control measures) megvizsgáló kutatás egyértelmű összefüggést mutat (Stockwell and Chikritzhs 2009).

48 A kutatók szintén összefüggést találtak az alkoholfogyasztáshoz köthető problémák és az italárúsító egységek területi sűrűsége között (Livingston et al. 2007).

49 Belgiumot és Görögországot leszámítva (ahol a nyitvatartási idő nincs szabályozva), a szabályozást nem ismerők száma meglepően magas. Ez a csoport magában foglalhatja a szabálytalanul üzemelő egységeket, valamint olyan promóterket is, akik a szórakozóhely üzemeltetőjére hagyja a szabályozás betartását, így nincs is tisztában azokkal.

3. ITALAKCIÓK ÉS AZ ÁRUSÍTÁS SZABÁLYOZÁSA

3.2 Különleges akciók

„Klasszikus” beavatkozások (mint például az ár és az italakciók szabályozása) hatékonynak bizonyultak.

Komponensek	Club Health eredmények és egyéb megjegyzések	Idevágó gyakorlatok	
Fontos komponens Az italakciók kerülése Leírás: Az italakciók kerülése	<p>A legtöbb iparági képviselő, akikkel kapcsolatba kerültünk, alkalmaz italakciókat bizonyos napokon vagy időszakokban, ad ajándékokat az ital mellé, hogy egy bizonyos ital fogyasztását ösztönözze, és/vagy különleges akciókkal próbálják bevonni a kívánt vendégkört⁵⁰.</p> <p>Habár a brit válaszadók azt állították, hogy betartják a céges vagy szeszipari ajánlásokat, ezeket a legtöbb országban nem tartják be. Az iparági képviselők közel 88%-a nem szeretné, ha ez szabályozásra kerülne. Az italakciókat egy túlélési stratégiának tartják a konkurenciával való versengésben. A válaszadók szerint ez könnyen bevezethető (54,5%), alacsony költséggel jár (46,6%) valamint közepesen vagy nagyon hatékony az árusításban (75,4%).</p> <p>A The Portman Group marketing ajánlása⁵¹ szerint az italakcióknak kerülniük kell:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A fokozott alkoholfogyasztás és rendbontás ösztönzését. • A szexuális erő és siker képzetének italhoz társítását. • A fiatalkorúak megcélzását a képi világgal vagy szimbolikával. • A szerhasználatra való bármilyen utalást. • Bármilyen utalást erőszakra vagy rendbontó viselkedésre. 	<p>A közösségi alkoholmegelőzési program (a STAD projekt) része http://www.fhi.se/en/Highlights/Responsible-Beverage-Service/</p> <p>A brit sör- és kocsmaszervezet (BBPA) által kiadott Standards for the Management of Responsible Drinks Promotions segít a felelőtlen italreklámozás megelőzésében⁵²</p> <p>http://www.almr.org.uk/legislativepdfs/66.pdf</p>	
	Bizonyíték	Értékelés	
	***	Nagyon / eléggé fontos	53.0%
		Közepesen fontos	15.2%
Nem / alig fontos		31.8%	

⁵⁰ Az italreklámok szabályozása (fogyasztói ár, akciók és utcai reklámozás) fontos stratégiának bizonyult az egyetemisták fokozott alkoholfogyasztásából adódó problémák csökkentésénél. (Kuo et al. 2003). Az időszakhoz kötött italakciók (pl.: „happy hours”, ingyen ital, „egyet fizet, kettőt kap”) ösztönzik az alkoholfogyasztást, és miközben az egyik legfontosabb oka a szórakozóhelyeken kialakuló erőszaknak (Lincoln és Homel 2001) a fiatalkorúak (nagy mértékű) alkoholfogyasztásában is közreműködik (U.S. Department of Transportation 2005).

⁵¹ <http://www.portmangroup.org.uk/assets/documents/Code%20of%20practice%204th%20Edition.pdf>

⁵² Felelőtlen reklámozás: „olyan reklám, mely a fogyasztót túlzott alkoholfogyasztásra, rendbontásra vagy lerészegedésre ösztönöz” (BBPA)

Irodalomjegyzék

- Allen C, and Goody H (2002). All day and all of the night: an LGA discussion paper. London: LGA Publications, the Local Government Association.
- Anderson TL, Kavanaugh PR, Rapp L, and Daly K (2009). Variations in clubbers' substance use by individual and scene-level factors. *Adicciones*, 21 (4), 289-308.
- Anderson Z, Whelan G, Hughes K et al. (2009). Evaluation of the Lancashire Polycarbonate Glass Pilot Project. Liverpool: Liverpool John Moores University.
- Brookman F, and Maguire M (2003). Reducing homicide: a review of the possibilities. Home Office Online Report 01/03. London: Home Office.
- Buka SL, and Birdthistle IJ (1999). Long-term effects of a community-wide alcohol server training intervention. *Journal of Studies on Alcohol*, 60 (1), 27-36.
- Calafat A, Juan M, and Duch MA (2009). Preventive interventions in nightlife: a review. *Adicciones*, 21 (4), 387-414.
- Cook PJ, and Moore MJ (2002). The economics of alcohol abuse and alcohol-control policies. *Health Affairs*, 2, 120-133.
- Deehan A (1999). Alcohol and Crime: Taking Stock. Crime Reduction Series Paper 3. London: Home Office.
- Doherty SJ, and Roche AM (2003). Alcohol and Licensed Premises: Best Practice in Policing. A Monograph for Police and Policy Makers. Payneham: Australasian Centre for Policing Research.
- Eurocare (2003) Drinking and driving in Europe: A Eurocare Report to the European Union. Eurocare: Saint Ives, Cambridgeshire.
- Forsyth AJM (2008). Banning glassware from nightclubs in Glasgow (Scotland): Observed impacts, compliance and patron's views. *Alcohol & Alcoholism*, 43 (1), 11-17.
- Forsyth AJM (2009). 'Lager, lager shouting': The role of music and DJs in nightclub disorder control. *Adicciones*, 21, 327-345.
- Forsyth AJM, Barnard M, and McKeganey NP (1997). Musical preference as an indicator of adolescent drug use. *Addiction*, 92, 1317-1325.
- Gilbert J, and Pearson E (2003). Cultura y políticas de la música dance. Disco, hip-hop, techno, drum 'n' bass y garage. *Paidós*, 2003
- Graham K (1999). Safer Bars. Assessing and Reducing Risks of Violence. Toronto: Centre for Addiction and Mental Health.
- Graham K, Bernards S, Osgood DW, and Wells S (2006). Bad nights or bad bars? Multi-level analysis of environmental predictors of aggression in late-night large-capacity bars and clubs. *Addiction*, 101 (11), 1569-80.
- Graham K, Jelley J, Purcell J (2005). Training bar staff in preventing and managing aggression in licensed premises. *Journal of Substance Use*, 10 (1), 48-61.
- Graham K, LaRocque L, Yetman R, Ross TJ, and Guistra E (1980). Aggression and bar-room environments. *J Stud Alcohol*. 41: 468-85.
- Graham K, Osgood DW, Zibrowski E, et al. (2004). The effect of the Safer Bars programme on physical aggression in bars: results of a randomized controlled trial. *Drug and Alcohol Review*, 23, 31-41.
- Homel R, Carvolth R, Hauritz M, McIlwain G, and Teague R (2004). Making licensed venues safer for patrons: what environmental factors should be the focus of interventions?. *Drug and Alcohol Review*, 23: 19-29.
- Homel R, and Clark J (1994). The prediction and prevention of violence in pubs and clubs. *Crime Prevention Studies*, 3, 1-46.
- Homel R, and Tomsen S (1993). Hot spots for violence: The environment of pubs and Clubs. In *Homicide: Patterns, prevention and control* (pages 53-66). Canberra: Australian Institute of Criminology.
- Homel R, Tomsen S, and Thommeny J (1992). Public drinking and violence: Not just an alcohol problem. *The Journal of Drug Issues*, 22, 679-697.
- Hughes K, Bellis MA, Calafat A, Juan M, Schnitzer S, and Anderson Z (2008). Predictors of violence in young tourist: a comparative study of British, German and Spanish holidaymakers. *European Journal of Public Health*, 18 (6), 569-574.
- Hughes K, Quigg Z, Eckley L, Bellis M, Jones L, Calafat A, Kosir M, and Van Hasselt N (2010). Environmental factors in drinking venues and alcohol-related harm: the evidence base for European intervention. *Addiction*, 106, Supplement 1:37-46.

- Ker K, and Chinnock P (2008). Interventions in the alcohol server setting for preventing injuries. *Cochrane Database System Review*, 16 (3), CD005244. Review.
- Krevor B, Capitman JA, Oblak L, et al. (2003). Preventing illegal tobacco and alcohol sales to minors through electronic age-verification devices: a field effectiveness study. *Journal of public health policy*, 24 (3/4), 251-268.
- Kuo M, Wechsler H, Greenber P, and Lee H (2003). The marketing of alcohol to college students: the role of low prices and special promotions. *Am J Prev Med*, 25, 204-211.
- Lang E, and Rumbold G (1997). The effectiveness of community based interventions to reduce violence in and around licensed premises: a comparison of three Australian models, *Contemporary drug problems* 24, 805-826.
- Lightowlers C, Morleo M, Harkins C et al. (2007). Developing safer night time environments through effective implementation of planning. Centre for Public Health, Liverpool John Moores University.
- Lincoln R, and Homel R (2001). Alcohol and youthful rites of passage, in Williams P (Ed) *Alcohol, young persons and violence*. Canberra: Australian Institute of Criminology.
- Lister S, Hobbs D, Hall S, and Winlow S (2000). Violence in the Night-Time Economy; Bouncers: The reporting and prosecuting of assaults, *Policing and Society*, 10: 383-402.
- Livingston M, Chikritzhs T, and Room R (2007). Changing the density of alcohol outlets to reduce alcohol-related problems. *Drug and alcohol review*, 26, 557-566.
- Measham F, and Hadfield P (2009). Everything Starts with an 'E': Exclusion, ethnicity and elite formation in contemporary English club land, *Adicciones, (English/Spanish), Special Issue: Club Health conference*, 21 (4), pp.363-386.
- Morris S (1998). *Clubs, Drugs and Doormen*. London: Home Office, The Police Research Group, Crime Detection and Prevention Series. Paper 86.
- Oleaque JM (2004). *En éxtasi. Drogues, música, màkina i ball: viatge a les entranyes de "la festa"*, Badalona: Ara Llibres.
- Roberts M (2004). *Good Practice in Managing the Evening and Late Night Economy: A Literature Review from an Environmental Perspective*. London: Office of the Deputy Prime Minister
- Single E, and Pomeroy H (1999). Drinking and setting: A season for all things. In S. Peele & M. Grant (Eds.), *Alcohol and pleasure: A health perspective* (pp. 265-276). Philadelphia: Brunner/Mazel.
- Stockwell T, and Chikritzhs T (2009). Do relaxed trading hours for bars and clubs mean more relaxed drinking? A review of international research on the impacts of changes to permitted hours of drinking. *Crime Prevention and Community Safety*, 11, 3, 153-170.
- US Department of Transportation (2005). *Preventing Over-consumption of Alcohol – Sales to the Intoxicated and 'Happy Hour' (Drink Specials) Laws*. DOT HS 809 878. Springfield (VA): National Technical Information Service.
- Wallin E, and Andreásson S (2004). Can I Have a Beer, Please? A Study of Alcohol Service to Young Adults on Licensed Premises in Stockholm. *Prevention Science*, 5 (4), 221-229.
- Warburton AL, and Shepherd JP (2000) Effectiveness of toughened glassware in terms of reducing injury in bars: a randomised controlled trial. *Injury Prevention*, 6, 36-40.
- Wells S, Graham K, and West P (1998). The good, the bad and the ugly: Responses by security staff to aggressive incidents in public drinking settings. *Journal of Drug Issues*, 28, 817-836.
- Wood DW, Greene SL, Alldus G, et al. (2008). Improvement in the pre-hospital care of recreational drug users through the development of club specific ambulance referral guidelines, *Substance abuse treatment, prevention and policy* 3:14.

IREFREA

European Institute of Studies on Prevention
Rambla, 15 (2-3)
07003 Palma de Mallorca
Spain

www.irefrea.org

CLUB HEALTH HEALTHY AND SAFER NIGHT OF YOUTH